Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 160 | Łódź, Czwartek, 11 lipca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, י' תמוז תרצ"ה | № 160

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ציוניסטען געהען צו די סיים=וואהלען

ווער וועלען זיין די פארשטעהער פון דער יודישער בעפעלקערונג?

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאניש)

נאך א גאנצער רייה געהיימע אונטערהאנדלונגען צווישען ציוניסטישען צ. ק. „אגודה" און יודען־סאנאטארען, איז מען געקומען צו א הסכם, אז דער ציוניסטישער צ. ק. וועט רעווידירען זיין בעשלוס וועגען באיקאטירען די סיים־וואהלען און וועט זיך אין די וואהלען יא בעטייליגען.

פון אפיציעלע קרייזען פערזיכערט מען, אז די יודען וועלען בעקומען מאנדאטען אין די פערזאנען:

פון ווארשא — הרב לעווין און אדוו. הארטגלאס

פון לאדז — פרעז. ל. מינצבערג און ווישליצקי.

פון לעמבערג — ראזמארין.

פון ווילנע — הרב רובינשטיין.

די ציוניסטען ווילען, אז אויפ'ן צווייטען ארט זאל פון לאדז געהן — ד"ר ראזענבלאט. די פראגע פון דעם צווייטען לאדזער מאנדאט איז נאך נישט בעשטימט, און אויב זי זאל ערלעדיגט ווערען נעגאטיוו, וואלטען די יודען דאן בעקומען א מאנדאט אין סענאט.

דאס יודישע קראקא וועט קיין מאנדאט נישט בעקומען, אזוי אז די קאנדידאטור פון ד"ר טהאן פאלט אפ.

נייע ארעסטען אין דאנציג

דאנציג, 10 (טעלעפאניש)

פארן קריטיקירען אין רעדעס דעם פרעזידענט פון דאנציגער סענאט, גרעיזער און די דאנציגער מאכט, האט די פאליטישע פאליציי היינט ביינאכט ארעסטירט דעם פרעזעס פונם דאנציגער הויזבעזיצער־פערבאנד, ד"ר בלאווער, דעם סעקרעטאר פון פערבאנד, מייער און דעם דייטש־נאציאנאלען דעפוטאט צום פאלקסטאג, שטיינבריק.

מייערן האט מען היינט ארויסגעלאזט.

עס איז אויך ארויסגעלאזט געווארען אויף דער פריי דער געריכטס - אפליקאנט, ערנסט הירשפעלד, וועלכער איז געוועזען ארעסטירט פלומרשט פאר קאמוניסטישער טעטיגקייט.

מורא'דיגע פערפלייצונג אין כינא

נאנקין, 10 (ספ. טעל.)

דער געלער טייך (האאנג־הא) האט אדורכגעריסען די טאמעס אין דעם צפון־... פון דער פראווינץ האנאן. פיל שטעט און דערפער שטעהען אונטערן וואסער. אין איין שטאט איז דערטרונקען געווארען צוויי־דריטעל פון דער בעפעלקערונג. טויזענדער קרבנות פון דער פערפלייצונג שיצען זיך אויף די בוימער און דעכער.

גרויסע שטחים פון לאנד זענען פערוואנדעלט געווארען אין אזערעס.

די פערפלייצונג אינ'ם שטאט ניו־יארק

ניו־יארק, 10 (ספ. טעל.)

בסך הכל זענען אינ'ם שטאט ניו־יארק געפאלען אלס קרבנות פון דער פערפלייצונג 36 פערזאן.

די היזקות בעטרעפען 25 מיליאן דאלאר.

די וואסערן פאלען אפ.

ניו־יארק, 10 (ספ. טעל.)

אינם שטאט ניו־יארק פאלען נאך אלץ שלאקס־רעגענס. א סך ערטער זענען איינגאנצען אפגעשניטען פון דער וועלט, און האבען נישט קיין שפייז, און נישט קיין וואסער צו טרינקען.

מ'האט אויף די פערפלייצטע ערטער ארויסגעשיקט 25.000 ארבייטער צו דער רעטונגס־אקציע.

דער היזק ווערט בערעכענט הערוויל אויף 18 מיליאן דאלאר.

אנ'איראפעאישע צרה

וואשינגטאן, 10 (ספ. טעל.)

דער מלוכה־סעקרעטאר פאר פלאט־ענינים, סוואנסאן האט ערקלערט, אז דער פראיעקטירטער בוי פון קריגס־שיפען וועט זיך אנהויבען דעם 1. יאנואר 1936.

וואס שייך דעם בעשלוס פון דייטשלאנד צו פערגרעסערן איהר פלאט — האט סוואנסאן צוגעגעבען — איז עס אנ'ענין, וואס איז נוגע איראפא, און איז נישט נוגע די אמעריקאנער פלענער.

מאנהיימער יודישע קהלה פראטעסטירט

גענען איבערפיהרען א דענקמאל פון א יודישען פראנט־קעמפער אויפ'ן בית־החיים

מאנהיים, 10 (יט"א טעלעגראפיש)

די מאנהיימער יודישע קהלה האט זיך ענטזאגט אויסצופיהרען דעם אויפטראג פון דער מאכט איבערצופיהרען דעם דענקמאל פון דעם רייכסטאג־מיטגליד ד"ר פראנק (א יוד) אויפ'ן יודישען בית־עלמין. די קהלה האט געענטפערט, אז פאר א פראנט־קעמפער, וואס האט פערגאסען זיין בלוט פארן פאטערלאנד, איז נישט דער בית־עולם קיין ארט פאר א דענקמאל.

סעקרעטאר פון אמעריקאנער יוד. קאנגרעס קומט קיין פוילען

ניו־יארק (יט"א) ד"ה גאלדבערג, סעקרעטאר פון אמעריקאנער יודישען קאנגרעס איז אפגעפאהרען אויף א רייזע איבער די וויכטיגסטע יודישע ישובים אין איראפא.

ד"ר גאלדבערג וועט זיך בעגעגענען אין פאריז מיט די פערטרעטער פון קאמיטעט פון יודישע דעלעגאציעס און בעזונדער מיט ד"ר נחום גאלדמאן. ער וועט אויך פערברענגען א קורצע צייט אין ענגלאנד און נאכדעם בעזוכען פוילען, רומעניען, עסטרייך און אונגארן.

בעזונדער וועט ד"ר גאלדבערג זיך אפגעבען מיט דעם שטודיום פון דער לאגע אין פוילען.

מאראטאריום אויף היפאטעק־חובות ווערט פראלאנגירט

ווארשא, 10. (טעל.) אין אקטאבער ה. י. ענדיגט זיך דאס מאראטאריום אויף די שטאטישע היפאטעק־חובות

פון גוט־אינפארמירטע קווערלען דערוויסען מיר זיך, אז דאס מאראטאריזם וועט ווייטער פראלאנגירט ווערען אין דער זעלבער מאס ווי ביז איצט. ביים פראלאנגירען אויף ווייטער דאס מאראטאריזם וועט מען נישט פעראדרענען צו צאהלען א טייל חובות. מען וועט אויך נישט צעלעגען די היפאטעק־חובות אויף ראטעס, מען וועט בלויז מוזען צאהלען די צינזען.

פויליש־איטאליענישע קאנסולארע קאנווענץ

רוים, 10. (ספ. טעל.) היינט בייטאג האט מוסאליני און דער פוילישער אמבאסאדאר ביים קווירינאל, וויסאצקי אונטערגעשריבען אויף וועגעציאנישען פאלאץ א פויליש־איטאליענישע קאנסולארע קאנווענץ.

דערשאסען אויף דער גרעניץ

בוקארעשט, 10 (ספ. טעל.)

אין דער נאכט פון 2. אויפ'ן 3. ד. ח. האט די גרעניץ־וואך דערשאסען אויף דער רומעניש־סאוויעטישער גרעניץ 3 פערזאן, וועלכע האבען זיך בעמיהט מיט'ן דניעסטער אריבערצוקריגען זיך קיין ראטען־פערבאנד.

א שטאט אין פלאמען

אויף צפון־מערב פונ'ם אינזעל קובא

וואשינגטאן, 10 (ספ. טעל.)

דער פלאט־דעפארטאמענט האט ארויסגעגעבען א בעפעהל, אז איינער פון די קרייזער־עקספעדיציעס זאל מיט דער גרעסטער שנעלקייט אוועקשווימען קיין בארקא אויף צפון־מערב פונ'ם אינזעל קובא.

די דאזיגע שטאט שטייט איינגאנצען אין פלאמען און מ'קאן צו איהר נישט צוקומען נישט מיט דער באהן און נישט מיט א לופט־וועג.

אונערטרעגליכע לאגע פון די יודען אין פראנקפורט

פראג. (יט"א) דער אפיציעלער יט"א קארעספאנדענט אין דייטשלאנד בעריכטעט, אז די לאגע פון די יודען אין פראנקפורט איז לעצטענס געווארען אומערטרעגליך און איז ערגער אפילו ווי אין שטרייכער'ס נירענבערג. אויף די גאסען פון פראנקפורט העגנען פלאקאטען „יודען זענען נישט אונזערע מיטבירגער, יודען מוזען גייען פון פראנקפורט!"

90 פראצ. פון אלע געשעפטען האט מען געצוואונגען אויסצוהענגען אויפשריפטען:

„דייטשער געשעפט" אין גרעסטען טייל פראנקפורטער רעסטאראנען הענגען אויפשריפטען: „יודען ווערען נישט אריינגעלאזען", „יודען ווערען ארויסגעווארפען".

פאר'ן אריינגאנג אין די גרויסע האטעלען הענגט אנ'אויפשריפט: „יודען און הינט נישט געוואונשען".

יודען אין פראנקפורט פערבאטען צו גענ־ניסען פון די שטאטישע באד־אנשטאלטען

דריי גרויסע פאבריק־שרפות

זענען נעכטען אויסגעבראכען אין לאדז

נעכטען אוונט זענען אין פערשידענע טיילען שטאט אויסגעבראכען 3 פאבריקס־שרפות.

די ערשטע שרפה האט אויסגעבראכען 8 אזו. אויף באנדורסקיעגא 9 אין בענטשינסקי'ס פאבריק. די שרפה האט פון אנ'אומבעוואוסטער סיבה אויסגעבראכען אויפ'ן ערשטען שטאק און אין עטליכע מינוט ארום איז דער גאנצער זאל געשטאנען אין פלאמען.

ס'זענען ארויסגערופען געווארען עטליכע פייערלעשער - אפטיילונגען, וועלכע ס'איז נאך א שעה'דיגער רעטונגס־אקציע געלונגען צו לאקאליזירען די שרפה.

צווייטע שרפה

15 מינוט שפעטער, נאכ'ן איינלעשען די ערשטע שרפה אויף דער באנדורסקיעגא גאס, זענען די פייערלעשער אלארמירט געווארען צו א צווייטער פאבריקס־שרפ אויף סענאטאסקא 4, וואו ס'איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער פאבריק פון דער „אקצ. געז. פשעמיש דזשאני אי יעדוואבני".

די שרפה איז אויסגעבראכען אויפ'ן ערשטען שטאק פון פאלאנסקי'ס טריקאטאזשען - פאבריק. דאס פייער האט זיך בליץ־שנעל פערשפרייט און זיך אריבערגעכאפט אויפ'ן צווייטען שטאק פון דער בוימוואל - וועבעריי פון נאוויצקי און קאלערט.

אויך דא איז די פייערלעשער נאך א צוויי־שעה־דיגער אקציע געלונגען דאס פייער נישט צולאזען פערשפרייטען אויף די איבריגע פאבריקס־בנינים, וועלכע זענען פערפאכטעט צו פערשידענע פאבריקאנטען.

דריטע שרפה

א דריטע שרפה איז אויסגעבראכען ארום 1 ביינאכט אויף פאלודניאווא 29 אין פראנקענטאלס זאקען־פאבריק. מחמת דעם, וואס די פאבריק געפינט זיך אין א וואוין־הויז, האט צווישען די איינוואוינער אויסגעבראכען א גרויסע בהלה. דאך איז די פייערלעשער געלונגען צו פערהיטען די פונאנדער־שפרייטונג פון דער שרפה.

די שרפה האט אויסגעבראכען אין דער אויס־פערטיגונגס־ אפטיילונג. דער שאדען איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

אין אלע דריי פאלען פיהרט די פאליציי אנ־אויספארשונג וועגען די סיבות פון די שרפות.

אין 2 חדשים ארום זאלען פארקומען די סיים-וואהלען

קלאנגען אז נאך די וואהלען זאל אלס פרעמיער-מין. בעשטימט ווערן פראפ. בארטעל

װ א ר ש א, 10 (טעלעפאניש)

די סיים-וואהלען וועלען, ווי עס ווייזט אויס פאר קומען עטוואס פריהער ווי מען האט גערעכענט. עס איז געווען געפלאנט, אז זיי זאלען פארקומען אין אנהויב אקטאבער, אבער אין דער לעצטער מינוט איז ענטשידען געווארען, אז די וואהלען זאלען פאר־קומען מיט א קורצער צייט פריהער. ווארשיינליך דעם 15־טען אדער 22־טען סעפטעמבער, דאס הייסט שוין אין צוויי מאנאטען ארום. דער דעקרעט פון פרעזידענט וועגען דעם וועט ערשיינען אין די נא־הענטסטע טעג. — די פוילישע צייטונגען מעלדען, אז באלד נאך די וואהלען זאלען פארקומען גרויסע רעגירונגס-ענדערונגען. פרעמיער סלאוועק זאל זיך ענטזאגען פון זיין אמט אלס פרעמיער־מיניסטער און עס זאל בעשטימט ווערען אלס פרעמיער א פער זאן, וואס זאל זיך נעהמען צום פערבעסערן די עקא־נאמישע לאגע פון לאנד. לויט אנדערע קלאנגען, זאל אלס פרעמיער בעשטימט ווערען דער געוועזענער פרעמיער פראפעסאר בארטעל. — היינט וועט פאר־קומען ביים מלוכה־פרעזידענט א בעראטונג פון גע־נעראל־אינספעקטאר פון דער ארמעע גענעראל רידז־שימגלי, פרעמיער סלאוועק און אויסערן־מיניסטער בעק.

דער קוריער פאלסקי" מעלדעט אז אין די מאס־געבענדע קרייזען איז געווען געפלאנט נישט אריינ־צופיהרען אין נייעם סיים פרויען אלס דעפוטאטינס. אבער נאך א רייה קאנפערענצען איז בעשלאסען געווארען יא אריינצופיהרען 4 פרויען־דעפוטאטינס דאס וועלען זיין די בעקאנטע כלל־טוערינס פריי־ליין באלאבאנובנא, פרוי בערבעצקא, יאראשאווי־טשאווא און פעלטשינסקא.

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש)

אין „דזשעניק אוסטאוו" נומער 47 פון 10 ד.ח. זענען ערשינען פאלגענדע געזעצען פון 8 ד. ח.: וואהל ־ ארדינאציע צום סיים; וואהל־ארדינאציע צום סענאט; וועגען וועהלען א מלוכה־פרעזידענט.

די אלע געזעצען זענען אריין אין קראפט מיט'ן טאג פון דער פערעפענטליכונג.

דיסטריקט-קאמיסאר איז מבקר-חולה דעם הרב קוק

יר ו ש ל י ם, 10 (יט"א טעלעגראפיש)

אין געזונד־צושטאנד פון הרב קוק איז צו בעמערקען אנ'ענדערונג. דעם חולה האט בעזוכט דער דיסטריקט־קאמיסאר און אין נאמען פון דער רעגירונג געווינשען א רפואה שלמה

די דייטשע הויכשולען פאדערן ארישער ריינקייט

בער לין, 10 (יט"א טעלעגראפיש)

דאס בילדונגס־מיניסטעריום האט פונאנדערגע־שיקט א צירקולאר, אז ביים אננעמען סטודענטען אין די הויכשולען, מוז מען פערלאנגען דאקומענ־טען, וואס בעשטעטיגען זייער ארישער ריינקייט.

ארעסטירט א יודישען דאקטאר אין קארלסרוהע

ווייל די בעפעלקערונג איז „אויפגעבראכט"

ב ע ר ל י ן, 10 (יט"א טעלעגראפיש)

דער „פעלקישער בעאבאכטער" טיילט מיט, אז אין קארלסרוהע איז ארעסטירט געווארען דער יו־דישער דאקטאר פריד, ווייל די בעפעלקערונג איז אויפגעבראכט צוליב זיין נישט מאראלישער בעהאנד לונג פון די פאציענטען.

ארעסטירט אין דייטשלאנד דעם ראבינער מאנהיימער

ל א נ ד א ן, 10 (יט"א טעלעגראפיש)

ווי דער „דיילי עקספרעס" טיילט מיט, איז אין קלעווער (דייטשלאנד) ארעסטירט געווארען דער ראבינער מאנהיימער.

געהיימע אוואנטוריסטישע פלענער

שטורם צוליב די ריזיגע דייטשע ים-בעוואפנונגען

ב ע ר ל י ן, 10 (ספ. טעל.)

נעכטען איז דא פערעפענטליכט געווארען דאס פראגראם פון פונאנדערבויען דעם דייטשען פלאט אויפ'ן יאהר 1935 אין די ראהמען פון דער לעצטער פערשטענדיגונג מיט ענגלאנד.

צוזאמען נעהמט דער דאזיגער פראגראם ארום אנ'אלגעמיינעם טאנאזש פון 172,000 טאן. אויב דער טאנאזש פון ענגלישען פלאט וועט אין משך פון די נאהענטסטע יאהרען שטייגען וועט אין דערזעלבער פראפארציע אויך שטייגען דער טא־נאזש פונ'ם דייטשען פלאט. די דייטשע רעגי־רירענדע ספערען האבען אין צוזאמענהאנג מיט'ן צוטרעטען אין א ריזיגען טעמפא פונאנדערדער־צובויען דעם דייטשען פלאט פערעפענטליכט א דעקלאראציע אין וועלכער זיי שטרייכען אונטער, אז דער דייטשער פלאט וועט ווערען בעשטימט „נישט צו אוואנטורעס, אדער כדי דורכצופיהרען עפעס א ווילדע אפענסיווע, נאר אויסשליסליך צו דעם צוועק, אז דייטשלאנד זאל אין דער צוקונפט אויפ'ן צפון־ים און אויפ'ן באלטיק קאנען שפילען אזא ראלע, וואס זי מוז שפילען".

ל א נ ד א ן, 10 (ספ. טעל.)

די רייטער־אגענטור איז מודיע פון בערלין, אז לויט נישט אפיציעלע ידיעות וועט דאס אויס־פיהרען דאס היי־יעהריגע פראגראם פון די דייטשע ים־בעוואפענונגען דער דייטשער רעגירונג אבקאס־טען קרוב צו א מיליארד מארק.

ל א נ ד א ן, 10 (ספ. טעל.)

דער פערעפענטליכטער פראגראם וועגען פו־נאנדערבויען דעם דייטשען פלאט האט אין די היגע פאליטישע קרייזען ארויסגערופען א פ'ינליכע שטימונג. קיינער האט דא נישט ערווארט, אז די דייטשען וועלען זיך נעהמען דערגענצען זייערע ים־בעוואפנונגען אין אזא שטעלען טעמפא. אין גע־וויסע פאליטישע קרייזען זעהט מען אין דעם איי־לעניש פון בערלין זיך צו שאפען א גרויסען און מעכטיגען פלאט א בולט'ן בעוויין פון א גע־פלאנטער עקספאנסיע פון די דייטשע ים־כחות. געגען וועמען אבער זאל די דאזיגע עקספאנסיע זיין געווענדעט? אויף דער דאזיגער פראגע זוכט מען איצט אנ'ענטפער אין לאנדאן.

כאראקטעריסטיש איז, אז א גרופע איינפלוס־רייכע ענגלישע פאליטיקער דריקען איצט אויס די מיינונג, אז ענגלאנד איז בעגאנגען אנ'אונ־פערצייליכען פעהלער דערמיט, וואס זי האט מסכים געווען אונטערצושרייבען דעם ים־אבמאך מיט דייטשלאנד און אזוי־ארום אונדירעקט מיטגע־האלפען דייטשלאנד צו רעאליזירן איהרע געהיימע אוואנטוריסטישע פלענער.

אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער שטימונג האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע די ידיעה, אז דער איצטיגער פלאט־מיניסטער מאנסעל, וועל־כער איז אין דער ערשטער רייה פעראנטווארטליך פאר'ן דורכפיהרען די ענגליש־דייטשע ים־פער־שטענדיגונג, וועט זיך קירצליך אינגאנצען צוריק ציהען פון פאליטישען לעבען מיט'ן מאטיוו, אז ער איז שוין כלומרשט צו אלט צו זיין פאליטיש אקטיוו, הגם ער איז בסך־הכל נישט מעהר אלט ווי 54 יאהר.

---

76 געגען 450

צוטרוי-אבשטימונג צו דער ענגלישער רעגירונג

לאנדאן, 10. (טעל.) די דעבאטע אין ענגלי שען פארלאמענט ארום דער פראגע פון די ארבייטס לאזע האט זיך געענדיגט דינסטאג שפעט ביינאכט, נאכ'ן שלום־ווארט פון סיימאנען איז דער מיסט־רויען־פארשלאג פון דער ארבייטער־פארטיי אפגע ווארפען געווארען מיט 450 געגען 76 שטימען. דאס איז די גרעסטע מעהרהייט, וועלכע די רעגי־רונג האט ווען עס איז ערצילט בעת אנ'אבשטימונג צוזאמען מיט סאמועלס ליבעראלען האט אויך גע־שטימט לויד דזשארדזש.

רעקאנסטרוקציע פון לעטישען קאבינעט

ריגע, 10. (ספ. טעל.) היינט איז אדורכגע־פיהרט געווארען א רעקאנסטרוקציע פון לעטישען קאבינעט.

שוין בעסער א קייזער...

דייטשע מאנארכיסטען בעגריסען דעם צוריקקעהר פון האבסבורג-דינאסטיע אין עסטרייך

ב ע ר ל י ן, 19 (ספ. טעל.)

די דייטשע צייטונגען רעדען ארום דעם לעצטען פארשלאג פון די אנפירער פון דער עסטרייכישער רעגירונג צו פראקלאמירען אלס קייזער פון עסטרייך דעם פרינץ אטא פאן האבסבורג. דימיינונג פון די דייטשע פאליטיקער איז צעטיילט. די נאציאנאל־סאציאליסטען האלטען, אז דאס טויג נישט, דאגע־גען די דייטשע קאנסערוואטיסטען און מאנארכיס־טען דריקען אויס זייער מיינונג, אז דאס וועט דער־פיהרען אויך צו דעם צוריקקעהר פון דער מאנאר־כיע אין דייטשלאנד, און דעריבער בעגריסען זיי דעם פלאן. עס געהען קלאנגען, אז געוועזענער קייזער ווילהעלם שטיצט דעם פלאן פון צוריקקעהר פון דער האבסבורגער מאנארכיע. אויך ווערט דאס גע־שטיצט דורך דער געוועזענער בייערישער קעניגלי־כער דינאסטיע פון די וויטעלבאכ'ס. עס הערשט די מיינונג, אז מיר שטעהען ערב דעם צוריקקעהר פון די קעניג'ס און פירשטען אין דייטשלאנד.

שארפער ווערטער-אויסטויש אין ענגלישען פארלאמענט

צווישען דעפ. וועדזשוואוד און דעם קאלאניען-מיניסטער

ל א נ ד א ן, 10 (יט"א טעלעגראפיש)

אין פארלאמענט האט דעפ. וועדזשוואוד ווי דער אינטערפעלירט דעם קאלאניען־מיניסטער וועגען דער צאהל ארעסטירטע, וואס זיצען אין די תפיסות פאר „אונלעגאלער" איינוואנדערונג.

דער קאלאניען־מיניסטער, מאלקאלם מאקדא נאלד האט געענטפערט, אז ער וועט זיך וועגען דעם פערשטענדיגען מיט'ן הויך־קאמיסאר.

דעפ. וועדזשוואוד האט ווייטער אינטערפעלירט וועגען די דעפאזיטען וואס ווערט גענומען פון די עמיגראנטען. דערביי איז געקומען צו א שאר־פען ווארט־אויסטויש צווישען דעפ. וועדזשוואוד און דעם קאלאניען־מיניסטער.

—=—

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל־ארצט פאר ווענערישע הויט־קראנקהייטען און מענער־שוואכע
וואוינט יעצט
9 טראגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.
פאר פרויען א ספעצ. ווארטע־זאל

צו פעדינגען
2 גרויסע שטובען
28. קאניאווער שימער־פולק 3.
צו ערפאהרען ביים הויז־וועכטער.

פאר גארד,
ביזשוטעריע
און לאמבארד־קוויטען
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל־ארצט פאר הויט־און געשלעכטס־קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10. טעל. 245-21
צוריקגעקעהרט
נעמט אן ביז 8[30] פריה, פון 12 ביז 2 מיטאג און פון 7—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בייטאג.
אלע ארטן אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל

מזל טוב
לש"ב קיוב לנו קרבת לב ונפש
מר יהושע פישביין
בן הרב דפלין וצ"ל
לבואו בברית הנשואים את העלמה המצוינת
שושנה כהנא
כן יואיל תמיד למצוא אך טוב. בחגם המשולש, שלום טובה וברכה יאגד אותם היטב כל הימים.
אוהביכם אהבה נאמנה באמת ובתמים
שמחה בע הנדרר ורעיתו
אויך איך גיב איבער די הארציגסטע ווינשען
דבורה שטיין

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צווש. אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולא־טארישע פון 9—2 און פון 4—8 אוונט

Dr B. ROBINSON
אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86
עמפפאנגט פון 2½—1½ פארם
און פון 4—5 נאכמ.
פון 6 א זייגער אן איז קאלומנא.
ווארשאווסקא גאס, ווילע נייהאוז.

ד"ר
ל. שיפמאן
האט זיך איבערגעצויגען פון זשעראנא 3
אויף 64 זאכאדניא 64
פראנט, 2־טער שטאק. טעל. 106-72.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ־ און סקלעראז־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145,
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאך איך בעקאנט, אז מיין סאדע־וואסער־פאבריק איז איבערגעטראגען געווארען
אויף פילסודסקיעגא 69
יעדע בעשטעלונג ווערט פינקטליך ערלעדיגט.
ספעצ. ריינע באלאנע וואסער מיט אייז אויף שבת
טעלעפאן 190-48. מיט אכטונג פרידוואלד

אנאנסען
— און —
פאלקסבלאט
האבן גרויס ערפאלג

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשובן שפף
ה' משה פאצאנאווסקי נ"י
צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זיין אונפערגעסליכער פרוי
נ"ע מרים
זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
דאס פערסאנאל פון דער פירמע
„דאבזשינסקי און פאצאנאווסקי"

תלמוד תורה דאלטשטאדט, ברזינר 23
כוס תנחומים!
בלב קודר ומלא צער ויגון אנחנו משתתפים בצערם של יושב ראש דת"ת מו"ה ר' אברהם ציטרין נ"י והברי הועד האחים ר' יוסף, ר' אהרן ור' טובי' נ"י ציטרין ולגיסם חבר הועד ר' משה נ"י פאצאנאווסקי בהלקח מאתם אחותם ואשתו האשה החשובה היקרה והצנועה
מרת מרים פאצאנאווסקי ע"ה
בת ר' אליעזר מרדכי ציטרין ז"ל
ומברכים אותם בברכת תנחומים. המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא יוסיפו לדאבה עוד.
בעבודתכם בהחזקת הת"ת תמצאו נחמתכם.
הועד דת"ת, המנהל אלי' קראוס, המלמדים

מאביליזאציע אין איטאליען

אויסברוך פון דער איטאליעניש-אביסינישער מלחמה ווערט ערווארט א ליאדע טאג

רוים, 10 (ספ. טעל.)

מוסאליני האט ארויסגעגעבען א דעקרעט וועגען מאביליזירען אלע יונגעלייט פון די יאהרגענג 1909 און 1910.

דער אויסברוך פון דער מלחמה צווישען איטאליען און אביסיניען הענגט אין דער לופטען. מען איז דא איבערצייגט, אז דאס וועט געשעהן נישט שפעטער ווי דעם 25־טען אויגוסט. מוסאליני האט בפירוש ערקלערט, אז ער ווינשט זיך נישט, אז וועלכע ס'איז פון די אייראפעאישע מלוכות זאלען זיך אריינמישען אין דעם קאנפליקט און פרובען דערפיהרען צו אנ'אויסגלייך. איטאליען וויל צוזאגען דעם אויסברוך פון דער מלחמה, ווייל אביסיניען ווערט בסדר פערשטארקט מיט אלע מיני געוועהר און נייעסטע טעכנישע מיטלען, וועלכע ווערען איהר צוגעשטעלט דורך אויסלענדישע מלוכות.

אין משך פון דער לעצטער וואך זענען ווידער אפגעשוואומען פון איטאליען קיין מזרח־אפריקא 3 שיפען מיט מיליטער און געוועהר.

איטאליען האט שוין אין אביסיניען קאנצענטרירט די בעסטע טיילען פון דער איטאליענישער ארמעע. דעם אויסברוך פון דער מלחמה קאן מען ערווארטען א ליאדע טאג.

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

די היינטיגע פרעסע ווייזט אן אויף דער פערשארפונג פון איטאליעניש - אביסינישען קאנפליקט. איצט — שרייבען די צייטונגען — איז שוין נישטא קיין שום אויסזיכטען צו פערמיידען דעם מלחמה־אויסברוך צווישען איטאליען און אביסיניען.

וויען, 10 (ספ. טעל.)

איטאליען קויפט אויס אין עסטרייך אלע תבואות און בהמות. אלע קאנסערוון - פאבריקען ארבייטען טאג און נאכט פאר דער איטאליענישער ארמעע. אויך די אמוניציע־פאבריקען רוהען נישט אויף קיין איין מינוט. דער פרייז פון אייז איז אין איין וואך געשטיגען כמעט 3־פאכיג. פון 13 אויף 36 שילינג. אפילו די דרום־פרוכטען, וואס מען פלעגט ברענגען קיין עסטרייך אין די צעהנדליגער וואגאנעס א חודש, קאן מען איצט פאר קיין געלד נישט בעקומען ווייל אלץ ווערט פערברויכט פאר דער ארמעע.

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

די היינטיגע זיצונג פון ענגלישען קאבינעט וועט זיין געווידמעט דעם איטאליעניש - אביסינישען קאנפליקט און אנדערע אינטערנאציאנאלע פראגען. דער אויסערן־מיניסטער סער סאמועל האר וועט עפענען די דעבאטע. „דיילי עקספרעס" מעלדעט פון אביסיניען, אז נעכטען איז פון דארט אפגעפאהרען א פול בעזעצטער ספעציעלער צוג מיט ענגלישע, אמעריקאנישע און איטאליענישע בירגער. ספעציעל פרויען און קינדער. זיי האבען פערלאזט דאס לאנד צוליב דער דראהענדער קריגס־געפאהר. ווייטער מעלדעט די צייטונג, אז אלע אויסלענדישע פירמעס אין אדיס אבעבא געבען נישט מעהר קיין קרעדיט. צוליב דעם איז דער האנדעל אין שטאט פולקאם אפגעשטעלט. אנ'אביסינישער הויכער בעאמטער האט ערקלערט, אז מען ערווארט יעדען אויגענבליק אנ'איטאליענישען אנגריף אויף דער גרעניץ. אביסיניען וועט אבער קעמפען ביז צום לעצטען מאן און וועט נישט קאפיטולירען.

דערקלערונג פון מין. אידען

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

ענטפערנדיג אויף דער אינטערפעלאציע אין פארלאמענט, וואס איז אריינגעטראגען געווארען דורכ'ן ליבעראלען דעפ. מאנדער, מכוח'ן איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט — האט דער מיניסטער אידען דערקלערט:

— איך האף, אז איטאליען וועט נישט דערפיהרען צו א מלחמה. די בריטישע רעגירונג שטרעבט פארטצוזעצען איהרע בעמיהונגען אין דער צוזאמענארבייט מיט די רעגירונגען פון אנדערע לענדער, בכדי דער סכסוך זאל ליקווידירט ווערען בדרך שלום.

גלייכצייטיג האט מין. אידען דערקלערט, אז די אונטערהאנדלונגען צווישען די 5 גרויסמאכטען, די סיגנאטארען פון לאקארנער טראקטאט מכוח'ן לופט פאקט האבען זיך נאך נישט אנגעהויבען.

אביסיניען פאדערט תיכף צוזאמענצורופען די פעלקער־ליגע

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

האוואס איז מודיע פון אדיס - אבעבא, אז אביסיניען האט אויפגעפאדערט תיקף צוזאמענצורופען דעם ראט פון דער פעלקער־ליגע.

זשענעווע, 10 (ספ. טעל.)

דא איז אנגעקומען דער אגענט פון דער אביסינישער רעגירונג אין דער איטאליעניש־אביסינישער ארביטראזש־קאמיסיע, פראפ. יעזע. ער האט געבראכט די בעשלוסען וואס זענען דורך דער קאמיסיע ארויסגעטראגען געווארען אין שעווענינגען די בעשלוסען וועלען פערעפענטליכט ווערען דאנערשטאג.

פראפ. יעזע האט דערקלעהרט, אז די איבערוועניג פונ'ם ראט פון דער פעלקער־ליגע איז א זעהר דרינגענדער ענין.

אביסינישע רעגירונג פאדערט פרייע בעוואפענונג

אדיס - אבעבא, 10 (ספ. טעל.)

די אביסינישע רעגירונג האט ארויסגעשיקט צו די דיפלאמאטישע פארשטעהער פון פראנקרייך, ענגלאנד, בעלגיען, טשעכאסלאוואקיי, שוועדען און דענעמארק אנ'איינהייטליך - קלינגענדע נאטע, אין וועלכער זי פאדערט, אז עס זאל אפגעשאפען ווערען דער פערבאט פון צושטעלען געוועהר פאר אביסיניען ווייל איטאליען מאביליזירט אנ'ארמעע, און שיקט ארויס אמוניציע צו די גרעניצען פון אביסיניען.

דער פערבאט, אלזא, אריינצופיהרען געוועהר קיין אביסיניען איז אין סתירה מיט דער ניטראליטעט.

דער שטאנדפונקט פון ענגלאנד

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.

אינ'ם בריטישען קאבינעט קומט איצט פאר א בעדייטענדע ענדערונג אין דער היינזיכט פון איינגיין אויף גרעסערע הנחות לגבי דעם שטאנדפונקט פון איטאליען

וואס שייך דער מעגליכקייט פון צוזאמענרופען דעם פעלקער־ליגע־ראט אויף דער פאדערונג פון אביסיניען, איז מען זיך דא אין די פאליטישע קרייזען משער דאס די גרויסמאכטען וועלען זיך בעמיהען, אז די טעסיע זאל איצט נישט פארקומען. אנשטאט דעם איז דא א דעה צונויפצורופען א בעראטונג פון ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליען.

נאך מיליטער קיין אביסיניען

נעאפאל, 10. (ספ. טעל.) די שיף „בעלוועדערע" איז אפגעשוואומען קיין מאסאנא. מיטפיהרענדיג 300 זעלנער און 2 באטאליאנען „שווארצע העמדלעך".

מען לייקענט

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

פאריין־אפיס און די איטאליענישע אמבאסאדע לייקענען קאטעגאריש אין דעם, אז דער אמבאסאדאר גראנד זאל האבען פארגעשטעלט דער בריטישער רעגירונג געוויסע פראפאזיציעס וועגען דעם אויפ'ן פון ליקווידירען דעם איטאליעניש - אביסינישען סכסוך דורכ'ן אנערקענען פאר איטאליען די ספערע פון השפעות אין געוויסע טיילען פון אביסיניען.

די האבסבורגער

ווערען ענדגילטיג צוריקגעשטעלט אין זייערע רעכט

וויען, 10 (ספ. טעל.)

דער פערבאנדס-ראט האט איינשטימיג בעשלאסען בטל צו מאכען דעם „גלות" פון דער האבסבורגער דינאסטיע און צוריקקעהרען זיי זייער פערמעגען.

מ'האט געשטיצט

אבער אויף א גאנץ אנדער אופן

וויען, 10 (ספ. טעל.

די פאליציי האט בעשלאסען אויפצולעזען און קאנפיסקירען דאס פערמעגען פון דער געזעלשאפט פאר טראגען הילף די דייטשע סטודענטען, מחמת ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, איז די כלומרשטע געזעלשאפט געוועזען א צענטראלע פון די נאציס, די אויפגאבע פון וועלכער ס'איז געוועזען צו ערטיילען שטיצע פאר היטלער־אגענטען.

אמבאסאדאר כלאפאווסקי אויף אורלויב

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

דער פוילישער אמבאסאדאר כלאפאווסקי איז צוזאמען מיט זיין פרוי ארויסגעפאהרען קיין פוילען אויף א 10־טאגיגען אורלויב.

די ריכטיגע פארציעס

בערלין, 10 (ספ. טעל.)

לויט פרעסע־ידיעות איז זיך דאס ווערק פון קאנצלער היטלער „מיין קאמף" אין דער פאלקס־אויסגאבע פונאנדערגעגאנגען ביז איצט אין 1,930,000 עקזעמפלארען.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
נעמהט אן אין הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער־שוועכע
פון 8–11 בייטאג און פון 4–9 אוונט

Kopiec
Józefa Piłsudskiego
Konto w P. K. O. 444.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" דיר. דוד צעלמייסטער

לעצטע 5 מאל „גזלן"
היינט, דאנערשטאג, 9.30 אוונט
קומט בעוואונדערן דעם
גאניאלען קינסטלער
לודוויק זאץ
אין זיין גלענצענדע קרעאציע
„דער גזלן"
טראגי-קאמעדיע אין 3 אקטען (4 בילדער) פון ה. קאלמאנאוויטש
ס'נעמט אנטייל דער קינסטלערישער „ראזמאיטאשטשי"-אנסאמבל.

(אויסצוג פון די ווארשאווער פרעסע)
עס איז ממש א פרייד צו זעהען...
נאר אט בעווייזט זיך דאס שניידערל (לודוויק זאץ) אויף דער סצענע, ער מורמעלט ארויס קוים עטליכע ווערטער, און עס ווערט פלוצלינג ליכטיג אויף דער סצענע, ליכטיג אין צושויער־זאל, ליכטיג ביי אייך אויפ'ן הארצען, און עס דוכט זיך, אז אט דאס שניידערל איז דער רייכסטער מענש אויף דער וועלט, עס איז ממש א פרייד צו זעהען, מיט וועלכע קינסטלערישען טאלאנט, מיט וועלכע דענקערישע טיפקייט לודוויק זאץ שפילט דעם ליבען ניו-יארקער שניידערל, עס איז נישט בלויז א שוישפילערישע לייסטונג, עס איז א שטיק פילאזאפיע, די פילאזאפיע פון שלימזלדיגקייט.
(—) ד"ר יהושע גאטליב (ווארשאווער „היינט")

איז פראבען: לודוויק זאַק'ס צווייטע אויפפיהרונג „דער לידינגייער"

ס'קאן זיין צו שפעט...

א פאדערונג צו משפט'ן דע-לא-ראק'ן

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

דער דעפ. דעזערנא האט פערעפענטליכט א בריף צום מינ. הערריא, אין וועלכען ער פאדערט אויף דעם פרעזעס פון דער ראדיקאלער פארטיי און די מיטגלידער פון דער רעגירונג, אז מ'זאל שטעלען דעם פאלק. דע־לא־ראק צום העכסטען געריכט אלס שולדיגען אין צוגרייטען א מלוכה־פערשווערונג. דעזערנא פאדערט עס אויף צו טון, ווייל מארגען קען שוין שפעט...

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

די פרעסע איז נאך אלץ פול מיט'ן ענין 14 יולי. זי דריקט אויס איהר איבערצייגונג, אז די מאניפעסטאציעס וועלען אדורך רוהיג, ובפרט צוליב די מיטלען, וואס ווערען אנגענומען לויט'ן נעכטיגען בעשלוס פון מיניסטארען־ראט.

לאנדווירטשאפטל. היפאטעקען־באנק

געגרינדעט אין ארץ־ישראל

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגראפיש)

ווי יט"א דערוואוסט זיך, האט זיך געגרינדעט א לאנדווירטשאפטליכע היפאטעקען־באנק מיט א קאפיטאל פון 75 טויזענד פונט. הלוואות וועלען פון דער באנק בעקומען נאר די קאלאניסטען, וואס בעשעפטיגען יודישע ארבייטער.

מין. בעק פאהרט קיין העלסינגפארס

העלסינגפארס, 10 (ספ. טעל.)

די פינלענדישע פרעסע איז מודיע וועגען א געפלאנטען וויזיט פונם אויסערן־מיניסטער בעק קיין העלסינגפארס, וואס זאל צושטאנד קומען אין מיטען אויגוסט ה. י.

א"י-דיגע קולטור און בילדונגס-כראניק

ירושלים (יט"א) אין „בצלאל" - מוזעאום וועט אין קורצען געעפענט ווערען אנ'אויסשטעלונג פון 50 בארעליעפען, וועלכע זענען אויסגעקליבען געווארען צווישען די הונדערטער מתנות פארן מוזעאום אין פערגאנגענעם יאהר. די בארעליעפען שטאמען פון פערשידענע צייטען ביז צום סוף פון 18־טען יאהרהונדערט.

ירושלים (יט"א) נאך א 3־חדשים'דיגען אויפענטהאלט אין א"י איז אפגעפאהרען קיין פראנקרייך און ליטע דער בעקאנטער יודישער מאלער מאקס באנד. מאקס באנד האט אין א"י געמאהלט א רייה בילדער.

ירושלים (יט"א) לויט דער איניציאטיוו פון א גרופע יודישע כלל־טוער איז אין ירושלים געגרינדעט געווארען א טוריסטען־קלוב א. נ. „טור". דער קלוב וועט בעזונדער זיין וויכטיג, פאר דעם איינצעלנעם טוריסט, וועלכער וואנדערט איבער א"י. דער קלוב האט בדעה צו ארגאניזירען אויספלוגען, רעפעראטען, פערעפענטליכען מאפעס און וועג־ווייזערס פאר טוריסטען א. ד. גל.

ירושלים (יט"א) די האנדווערקער־שול פון דער „אליאנס - איזראעליט" פון ירושלים, וואס איז געווען געשלאסען איניגע יאהר, וועט זיין קורצען ווידער געעפענט ווערען. די שול וועט סובסידירט ווערען דורך דעם ועד הלאומי און וועט צעהלען 120 שילער, 60 אין דער אפטיילונג פאר האלץ־אויסארבייטונגען און 60 אין דער אפטיילונג פאר דער עלעקטראטעכניק און מעטאל־אויסארבייטונגען.

ירושלים (יט"א) דאס זשורי פון דעם קאנקורס פון יודישע שולען אויף דעם „בעכער פון הויך קאמיסאר" פאר די בעסטע ארבייטס־רעזולטאטען אויף דעם געביט פון לאנדווירטשאפט האט אין ערשטען פריז אנערקענט דער שול אין חרוד און דעם צווייטען — דער שול אין נתניה.

איז גלאוונא
איז טעגליך צו בעקומען דעם
נייעס פאלקסבלאט
ביי גאלדבערג, ריבעק 6.
די צייטונגען ווערען אויך אויפ'ן פערלאנג פון די לעזער צוגעשיקט אין די ווילעס אריין.

היישעריק אין טשאקא

בוענאס־איירעס, 10 (ספ. טעל.)

אויפ'ן טעריטאריום פון טשאקא האבען זיך בעוויזען ריזען־כמארעס פון היישעריקען, וואס מאכען אן ריזיגע היזקות אויף די באוועל־פלאנטאציעס און אויף די פאשע־פעלדער.

די היישעריקען זענען געפלויגען אין דער לענג פון עטליכע קילאמעטער און אין דער גרעב פון עטליכע מעטער.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג
סעקסועלע בערעטונגען און פסיכא־אנאליזען
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אוונט

Dr. med. P. Braun
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקה.
נעהמט אן פון 8–1 און פון 4–8 אוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 11 יולי 1935

ענגלאנד זוכט אַנ׳אויסוועג

צו לעזען דעם איטאַליעניש-אַביסינישען קאנפליקט אויף א פרידליכען אופן

די לעצטע דעפעשען האָבען געבראכט די ידיעה אַז איטאַליען האָט בדעה אָנצוהויבען א מיליטערישע אַקציע אין אַביסיניען נאָך פאַר דעם 25 אויגוסט, געשעהען זאָל עס מיטען צוועק צו פערלויפען דעם וועג דער פעלקער ליגע וועלכע דארף דעם ענין בעטראַכטען און אַזוי אַרום שטעלען די אינסטיטוציע אין זשענעווע פאַר געשעהענע פאַקטען. מוסאָליני וויל פאַר יעדען פּריז אויסמיידען אַז די פעלקער ליגע זאָל זיך אריינמישען אין דעם סכסוך און איז גרייט צו אַלע קאָנסעקווענצען.

אָבער ווי עס זעהט אויס הויבט מען שוין אין ענגלאַנד אָן אויך צו פערשטעהען אַז אויב מען וויל נישט אויסשטעלען די פעלקער ליגע אויף דער סכנה פון א נייעם שווערען פּרוב, איז גלייכער ארויסצונעהמען דעם איטאַליעניש-אַביסינישען קאָנפליקט פון איהר קאָמפּעטענץ. הגם פון דער אַנדערער זייט שטעלט זיך ווידער די פראגע אויב די פעלקער ליגע קען נישט אינטערווענירען אין אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפליקטען, דאַן צו וואָס איז זי בכלל נויטיג?

וועגען דער בעזונדערער שטימונגס ענדערונג אין ענגלאַנד לגבי איטאַליען שרייבט אוגור אין „קוריער פּאָראַנני", אַז דער טאָן פון דער ענגלישער פּרעסע האָט זיך פולשטענדיג געענדערט. מען רעדט שוין נישט וועגען „סאַנקציעס" וואָס געוויסע מענשען וואָלטען געוואָלט אָנווענדען לגבי איטאַליען, להיפוך אין א גאַנצע רייה אַרטיקלען ווערט פעסטגעשטעלט אַז די עפענטליכע מיינונג האָט זיך נישט געהאַט גענוי בעקענט מיט די פּראָוואָרפען וואָס רוים קען מאַכען געגען אַביסיניען. און צום סוף ווערט אויך נישט געהאַלטען זיך ביי דער מיינונג, אַז די אַביסינישע פראגע מוז דווקא ערלעדיגט ווערען אין זשענעווע, און נישט ערגיץ אַנדערש.

די דאָזיגע ענדערונג פון טאָן וואָס האָט זיך איינגעשטעלט נאָך פאַר מיטוואָך ווען עס דארף פאָרקומען א זיצונג פון ענגלישען קאַבינעט, איז זעהר פּילזאָגענד. עס זעהט אויס אַז מען האָט פון אויבען די פּרעסע-מענשען געגעבען צו פערשטעהן, אַז מען וועט גאָרנישט געווינען דורך דעם כסדרדיגען דראָהען מוסאָליניען מיט רעפּרעסיעס, אויפן פאַל ווען ער זאָל זיך נישט אונטערוואַרפען דעם פּסק דין פון דער פעלקער ליגע, מיט אַנדערע ווערטער, מען האָט פערשטאַנען ווי עס זעהט אויס אַז דער איינציגער אופן צו קומען צו א קאָמפּראָמיס, איז צו רעזיגנירען פון דער ראָלע פון ריכטער און בעשולדיגען אין קאָנפליקט נאָר איטאַליען., מען בעדויערט וואָס מען האָט אין רוים געמאַכט א פאָרשלאָג און זיך נישט בעראַטען פריהער מיט פּאַריז. אין די לאָנדאָנער דיפּלאָמאַטישע קרייזען אַנערקענט מען פאַר בעגרינדעט דעם פאָרוואָורף וואָס פּרעמיער לאַוואַל האָט געמאַכט געגען דער מעטאָדע אַלס רעזולטאַט פון וועלכער אידען איז געפאָהרען קיין רוים פאָרצולעגען מוסאָליניען געוויסע טעריטאָריאַלע הנחות, נישט דערמאָהנענדיג וועגען דעם קיין וואָרט אין פּאַריז. צוריקקומענדיג האָט אידען פאַר לאַוואַלען זיך מודה געווען אין זיין אונערפאָלג און פאַרגעלעגט, אַז לאַוואַל זאָל אָננעהמען שריט בכדי צו קומען צו א קאָמפּראָמיס מיט מוסאָליני, לאַוואַל האָט זיך קאַטעגאָריש אָפּגעזאָגט, פון דער פּראָפּאָזיציע, וואָס וואָלט נאָר געקענט פערגרעסערן די ביזאַיצטיגע פריינדליכע פראַנצויזיש - איטאַליענישע בעציהונגען.

אַלס פּראַקטישע מענשען פער׳עקשנ׳ען זיך נישט מעהר די ענגלישע פּאָליטיקער, אַז נאָר די פעלקער־ליגע זאָל ערלעדיגן דעם קאָנפליקט. מ׳איז זיכער, אַז אויף דער דאָנערשטאָגדיגער זיצונג פון פּאַרלאַמענט וועט דער אויסערן־מיניסטער האָאַר אָפּגעבען וועגען דער פראגע א גענויע ערקלערונג. סוף־כל־סוף האַנדעלט עס זיך דאָך אין אָפּהיטען דעם שלום און נישט אין דער אונבעריהרליכקייט פון די פּרינציפּען פון דער פעלקער ליגע, בכדי דאָס צו דערגרייכען איז גענוג אַז ענגלאַנד זאָל זיך איבערנעמען מיט דעם פּרינציפּ דאָס איין מלוכה, ווי מעכטיג זי זאָל נישט זיין, קען נישט ווירקען מיט נוצען דאָרט, וואו עס דאַרפען צוזאַמען אַרבייטען; אַלע מיטגלידער פון אינטערנאַציאָנאַלען אָרגאַניזם.

בכדי אָבער אַרויסצוגעהען פון דער אונבעקוועמער לאַגע דאַרף געפינען ווערען א פּראַקטישע מעטאָדע צו בעוועגען איטאַליען און אַביסיניען זיי זאָלען מילדערען דעם קאָנפליקט. עס איז נישט בעוואוסט וואָס פאַר א בעשלוס די ענגלישע רעגירונג וועט אָננעמען, ווי מען שמועסט אָבער וועלען אין דעם פאַל אָנגעווענדעט ווערען די בעדינגונגען פון אָפּמאַך, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען אין 1906 צווישען ענגלאַנד, פראַנקרייך און איטאַליען, און וואָס רעגולירט די אינטערעסען פון די דאָזיגע מלוכות אין אַביסיניען. עס איז דעריבער מעגליך. אַז עס וועט קומען צו א ענגליש־פראַנצויזיש - איטאַליענישע בעראַטונג, אויף וועלכער עס וועט אַרומגערעדט ווערען דאָס אַביסינישע פּראָבלעם, און עס וועט געפינען ווערען א פּלאַטפאָרם וואָס זאָל צופרידענשטעלען איטאַליען. נישט שאָדענדיג גלייכצייטיג דעם אַביסינישען אויטאָריטעט, יעדענפאַלס נאָר אויף אַזא אופן וואָלט דער ענין אַרויס פון דער קלעם. מוסאָליני איז, א מלוכה־מאַן מיט א שטאַרק ענטוויקעלטען געפיהל פאַר דער ווירקליכקייט און עס איז זיכער, אַז ער וועט זיך נישט אָפּזאָגען פון א קאָמבינאַציע וואָס קען זיין ענין קיין שאָדען נישט ברענגען, מיט פעראַינטערעסירונג ווערט דעריבער ערוואַרט די דעקלאַראַציע, וואָס סער סעמועל האָאַר דאַרף דאָנערשטאָג אָפּגעבען אין פּאַרלאַמענט. עס אונטערליגט נישט קיין שום ספק אַז דער מיניסטער וועט זיך אויף א אונצווייידייטיגען אופן ארויסזאָגען וועגען דער בעדייטונג וואָס די ענגלישע רעגירונג גיט צו דעם געשלאָסענעם ים - אָפּמאַך מיט דייטשלאַנד. ער וועט אויך זאָגען ווי עס בעציהט זיך די רעגירונג צו דער פאָרטזעצונג פון ענגליש-פראַנצויזישען הסכם אַלס צו דעם מיטעלפונקט פון דער ענגלישער פּאָליטיק אין אייראָפּע.

פּולקאָווניק דע לאַ ראָק דראָהט צו פערכאַפּען די מאַכט אונז פּונאַנדערטרייבען דעם פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט

(אַ בריף פון פּאַריז)

וועלען איבעראַכטאָג זונטאָג, דעם 14 יולי פּאַריזער [illegible]רגסטע געשעהענישען אויף די פּאַריזער גאַסען?

ביז איצט האָט מען געקאָנט מיינען, אַז אַלץ וועט אַדורך רוהיג, ווייל די רעגירונג האָט ערלויבט פון איין זייט די מאַניפעסטאַציע פון דעם פאָלקס־פראָנט ביי ד׳ר באַסטיל — וואו מען וועט געהן מיט דער רויטער און דער נאַציאָנאַלער פאָהן און פון דער אַנדערער זייט — האָט זי אַליין איינגעלאַדען די רעכטע אָרגאַניזאַציעס און ספּעציעל די „קרואַ דע פּע" צו מאַניפעסטירען ביי עטואַל. די ביידע מאַניפעסטאַציעס אין בעזונדערע שטאָט־טיילען, ביי די שטרענגסטע פּאָליציי מיטלען, האָבען נישט געזאָלט, נאַטירליך, צוזאַמענטרעפען זיך און אַלץ וואָלט אַדורך רוהיג.

די פאָדערונג, וואָס די קאָמבאַטאַנטען האָבען אָבער שבת אָווענד אַרויסגעשטעלט צו דער רעגירונג — צו פערווערען די רויטע פאָהן — לאָזט איצט צווייפלען אין דעם, אַז דער טאָג וועט טאַקע אַדורך אַזוי רוהיג, ווי מען האָט עס געהאָפט.

די קאָמבאַטאַנטען פאָדערען קאַטעגאָריש צו פערווערען די רויטע פאָהן. די לינקע טראַכטען נישט וועגען נאָכגעבען און ערקלערען, אַז זיי וועלען זי פערטיידיגען מיט אַלע קרעפטען. זיי וואַרפען שוין איצט די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די אינצידענטען, וואָס קענען דערביי אויסברעכען, אויף די פיהרער פון נאַציאָנאַלען קאָמבאַטאַנטען־פעראיין און ספּעציעל אויף זייער פּרעזידענט לעבעק.

דער טאָן פון דער רעכטער פּרעסע, וועלכע שטיצט די קאָמבאַטאַנטען, איז געוואָרען זעהר בייסענד און איצט קען מען זיך שוין ריכטען אויף אַלץ. אויב...

אויב די רעגירונג וועט דינסטאָג נישט אָננעמען קיין פעסטען בעשלוס, וואָס זאָל מאַכען אַ סוף צו דער אונזיכערער לאַגע און זאָל בעפרידיגען ביידע פעראַינטערעסירטע צדדים.

די לינקע פּאַרטייען האָבען נעכטען דורכגעפיהרט אין פּאַריז אַ מין פאַר־מאָביליזאַציע.

נעכטען פריה האָבען זיך פערזאַמעלט אין זאַל מאַזשיק־סיטי די דעלעגאַטען פון די קאָמיטעטען פון דער אַנטי־פאַשיסטישער איינהייטס - אַקציע. די פערטרעטער פון סאָציאַליסטישע און קאָמוניסטישע מוניציפּאַליטעטען, פאַבריק אָרגאַניזאַציעס א. א. וו.

עס איז געקומען אַ 1000 דעלעגאַטען. די סאָציאַליסטישע און קאָמוניסטישע רעדנער האָבען גערעדט וועגען דער גרויסער פאָלקס־מאָביליזאַציע דעם 14 יולי.

די „קרואַ דע פּע" האָט אָרגאַניזירט אַ מאָביליזאַציע פון זייערע גרופּען אין צפון־פראַנקרייך.

ביי טורקואַן האָט אויף אַ גרויסען מיטינג גערעדט פּולקאָווניק דע לאַ ראָק.

— די געשעהענישען ענטוויקלען זיך אַזוי, ווי מיר האָבען עס פאָראויסגעזעהען — האָט ער געזאָגט. די מחדנות און אונפעהיגקייט פון די רעגירונגען האָט דערנעהנטערט די ירידה.. מאָראַליש זענען מיר שוין די זיגער. לייענט בלויז די לינקע צייטונגען. וועט איהר עס זעהען.

די פּאָליטיקער פון פאָלקס־פראָנט מיינען, אַז מיט זייערע מאַסען וועלען זיי קומען צו דער מאַכט, אָבער אין דער אמת׳ן וועלען די דאָזיגע מאַסען זיין מאָרגען אין אונזערע רייהען.

זייערע פיהרער ווילען אונז אַריינשלעפּען אין אַ פריהצייטיגער אַוואַנטורע און אַרויסשטעלען אונז אַלס רוהע־שטערער, כדי די פּאָליציי און די אַרמעע זאָלען אַרויס געגען אונז. זיי האָבען אויך אַנ׳אַנדערען פּלאַן: קומען צו דער מאַכט מיט לעגאַלע מיטלען. אָבער: מיט לעגאַליטעט אָדער אָהן לעגאַליטעט. לאַכען מיר זיך אויס פון זייערע פּלענער. אויב עס וועלען אין עטליכע טעג, אָדער עטליכע וואָכען אויסברעכען ערנסטע געשעהענישען וועלען מיר זיי תיכף צוברעכען. זייערע אויסרעכענונגען אויף דעם צוריקקעהר פון פּאַרלאַמענט וועלען זיי נישט העלפען. זיי האָבען שוין פערשפּילט.

אונזער ערשטער ציל איז אַריינצוברענגען אָרדנונג, איבערנעמען די לייטונג, בעזייטיגען די עלעמענטען פון אומאָרדנונג. ווען מיר וועלען איבערנעמען די מאַכט — וועלען מיר עס טון נישט פאַר אַ פּאָליטישען מענש, אָדער פּאַרטיי נאָר פערזענליך, אונטער אונזער אחריות. כדי צו בעזייטיגען די עלעמענטען פון אומאָרדנונג וועלען מיר אויפלעזען אויף אַ געוויסער צייט דעם צופוילטען פּאַרלאַמענטאַריזם, מיר וועלען פערמאַכען דאָס מויל די טונקעלע כחות, וואָס ווילען אָנפיהרען מיט׳ן לאַנד.

מיר וועלען פערמאַכען דאָס מויל די גרויסע פינאַנסיסטען, וואָס שפּילען אַ דאָפּעלטען שפּיל מיט די סאָוויעטען און מיט דייטשלאַנד. ווען מיר וועלען נעמען די מאַכט — וועלען זיין ווייניגער מיניסטאָרען, אָבער אויך ווייניגער אַרבייטסלאָזע. מען וועט מעהר נישט זעהען דאָס עקעלהאַפטע בילד, ווען 50.000 אויסלענדישע אַרבייטער פאָהרען אַריין אין לאַנד, בשעת דאָ זענען פאַראַן 500.000 פראַנצויזישע אַרבייטסלאָזע. מיר וועלען בויען הייזער פאַר אַרבייטער. אָט אין דעם נויטיגט זיך איצט פראַנקרייך. אָט צו דעם דאַרפען מיר איצט אַרבייטען, סיי אויב מיר קומען פון עקסטרעם־רעכטס, סיי פון עקסטרעם־לינקס. און ווי מיר וועלען האָבען דערגרייכט דעם ערשטען ציל — דאַן וועלען מיר ערשט קענען צוריקקעהרען זיך צו אונזערע איבערצייגונגען.

מאָרגען, איבערמאָרגען אָדער אין 15 טעג אַ־ום — קען איך אייך געבען אַ בעפעהל צו אַ מאָביליזאַציע געגען דער רעוואָלוציע פון די ה״ה בלום, דאַלאַדיע, קאַשען, און קאָמפּ... אָרגאַניזירט זיך ווייטער און האָט אַ גלויבען אין זיך אַליין".

די ליאָנער פעדעראַציע פון די ראַדיקאַל־סאָציאַליסטען, האָט לויט׳ן פאָרשלאַג פון הער׳א בעשלאָסען צו געהן דעם 14 יולי אין אַ בעזונדערער מאַניפעסטאַציע, נישט מיט דעם פאָלקס־פראָנט צוזאַמען.

הערריאָ וועט געהן אין שפּיץ פון דער מאַניפעסטאַציע צום דענקמאָל פון דער רעפּובליק אין ליאָן אויף פּלאַס קאַרנאָ.

ווי זעהט אויס די „האַסע אויף קולטור" אין דריטען רייך

„די שלעכטע וועלט וויל נישט גלויבען אין דעם וואוילשטאַנד פון היטלעריזם". „ווען ביי אונז וואָלט געווען שלעכט" — זאָגט געבעלס — „צי וואָלט געהערשט אַזאַ האַסע אויף קולטור?" צי וואָלטען די טעאַטערס און קינאָס אין די גרויסע שטעט געווען אַזוי איבערפולט, צי וואָלטען די ביכער־פערלאַגען געמאַכט אַזעלכע גוטע געשעפטען און צי וואָלטען די אונטערנעהמונגען מיט ראַדיאָאַפּאַראַטען און גראַמאַפאָן־פּליטען אַזוי גוט פּראָספּערירט!?"

עס געניגט אָבער אַביסעל נעהנטער זיך צו צוקוקען דער דאָזיגער האַסע אויף קולטור, בכדי צו זעהען אין אַנ׳אַנדער ליכט.

מיר וועלען אָנהייבען פון די טעאַטערס, וועלכע זענען כלומרשט שטענדיג אויספערקויפט. זאָלען מיר אָננעהמען ,אַז עס איז אַזוי, דאַן וואָלט דאָך נישט געווען קיין וואונדער, ווייל נאָכדעם ווי די היטלעראָווצעס האָבען איבערגענומען די מאַכט, האָט מען געשלאָסען איבער אַ העלפט טעאַטערס. נאָר אין בערלין אַליין זענען צוזאַמענגעבראָכען געוואָרען 9 בינהנען. מען דאַרף זיך דעריבער נישט וואונדערן, וואָס די איבערגעבליבענע טעאַטערס האָבען נאָך אַ וועלכע עס איז פּרעקווענץ, הגם אויף 40 פּראָצענט געהט מען איצט ווייניגער אין טעאַטער ווי אין 1932, שוין נישט רעדענדיג וועגען דעם קאַטאַסטראָפאַלען פערקלענערען זיך פון די הכנסות פון בילעטען־פערקויף. פערשלאָגען טאַקע די קליינע צאָהל טעאַטערס וואָס זענען נאָך געבליבען, ריזיגע סומען. אַזוי למשל לעגט געריגנ צו זיין מלוכה־טעאַטער אין בערלין צו 3 מיליאָן מאַרק יעהרליך. ער איז נישט פערהאַן קיין איין טעאַטער, וואָס זאָל זיך קענען אויסהאַלטען אָהן סובווענץ. אפילו שאַכט האָט געמוזט אָפּגעבען אַ נישט קשהדיגען טייל פון דעוויזען־וואַפּאַס, כדי צו פערמעגליכען די גאַסטראָלען פון קעפּורא און ריגלי; געריגנ זשאַלעוועט נישט קיין געלד אויף טעאַטער. קודם־כל, בכדי זיך נישט צו לאָזען איבעריאָגען פון געבעלס׳ן, ער גיט דער בער גרויסטע אימפּאָנירענדיגע פאָרשטעלונגען מיט׳ן אָנטייל פון די טייערסטע ביהנע־שטערען. געריגנ, וואָס וויל האָבען אַ בעסער טעאַטער ווי געבעלס, געהט אַזוי ווייט, אַז ער טאָלערירט אין זיינע טעאַטערס שילער פון די יודישע רעזשיסערען ריינהאַרד, יעסנער און באַראַנאָווסקי. נישט אַנדערש געהט עס אויך אין דער מלוכה׳שער אָפּערע, וואו יודען אָדער יודיש־פּ־שטאַמיגע דיריגענטען, זינגער און זינגערינס זענען ווייטער די אַטראַקציע פון פּובליקום. דער אונערפאָלג פון די טעאַטערס וואָס ווערען געפירט אין נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישען גייסט איז אַ רעזולטאַט פון דער גייסטיגער פּוסטקייט, וואָס הערשט אויף די דאָזיגע ביהנעס נישט נאָר פון די וועראַלאָזע פּיעסען, נאָר אויך פון דעם דילעטאַנטישען ניווא פון אַקטיאָרישען שפּיל. וועגען אַרויפקומען אויף דער ביהנע דעציידירט נישט אַרטיסטישע פעהיגקייט, נאָר ראַסע, פּאַרטיי־ביכעל, און אויב עס האַנדעלט זיך וועגען פרויען — די אינטימע בעציהונגען מיט אַ היטלעריסטישען גדול. ווען עפּעס אַ „פּאַרטיי־גענאָסע" פּאַסט זיך נישט פאַר קיין פּאַרטיי־אַרבייט שטופּט מען איהם אַריין אין אַ טרופּע פון ערשטען בעסטען טעאַטער. פערשטעהט זיך, אַז די העכערע „פּאַרטיי־גענאָסען" בעמיהען זיך איינצואָרדענען אויף דער ביהנע קודם כל זייערע געליבטע, אַזוי למשל האָט דער גראַף סאַלמס, איצטיגער אינטענדענט פון דער געוועזענער „בערלינער פאָלקס־ביהנע" ביים בילאָוו־פּלאַץ (איצט האָרסט וועסעלפּלאַץ) געמאַכט פון זיין געליבטע סאַאַל, אַ קליינע סטאַטיסטקע, די פּרימאַדאָנאַ פון טעאַטער. דאָס פאַל, דופּט טאַקע איצט דאָס טעאַטער: סאַאַל בוי ביים הערסט וועסעל פּלאַץ.

ענליך ווי מיט׳ן טעאַטער איז עס אויך מיט׳ן פילם. אויף די פילמען מיט היטלעריסטישער טענדענץ קומט דאָס פּובליקום בכלל נישט. די פילם־פּראָדוצענטען הגם זיי זענען שנעל צוריקגעטרעטען צו דעם אויסגעפּרובטען „קיטש פון דער ליבעראַל מאַרקסיסטישער עפּאָקע" האָבען אָבער נישט בעוויזען אָנצופילען די זאַלען פון די קינאָס אין אַזאַ מאָס, ווי אין די צייטען, ווען עס האָט נאָך נישט געהערשט דער אַריער־פּאַראַגראַף. די „רהייניש־וועסטפאַלישע צייטונג" האָט בערעכענט, אַז די פרעקווענץ אין מערב־דייטשלאַנד איז געפאַלען אויף 22 פּראָצענט. די זעלבע צייטונג האָט בערעכענט די היזקות, וואָס זענען ענטשטאַנען צוליב דער פערקלענערונג פון פילם־עקספּאָרט אויף 10 מיליאָן מאַרק. דאָס רוב אויסלענדישע פילמען, וואָס געהען אין אַנדערע לענדער חדשים לאַנג אויפ׳ן עקראַן קענען אין דייטשלאַנד נישט דערמאַנגסטרירט ווערען. אָדער דערפאַר, וואָס די טענדענץ פּאַסט נישט פאַר געבעלס׳ן, אָדער ווייל עס טרעטען דאָרט אַרויס אַרטיסטען, וואָס זייער אַרישקייט איז נישט פולשטענדיג בעוויזען.

אַז אין דעם לאַנד פון דעספּאָטישע הערשער וואָס האָבען אינגאַנצען נישט דעם חוש פאַר הומאָר פּוסטעווען די קאַבאַראַטען, איז אַ פערשטענדליכע זאַך. עס קען נישט זיין אַנדערש, אויב בכדי זיך וואַגען אויף אַ וויץ למשל ווי: „גיב מיר נאָר די באַזעלער נאַכריכטען", איך וויל וויסען וואָס עס הערט זיך אין בערלין". מוז מען האָבען נישט קיין קליינע דרייסטקייט.

מען קען זיך דעריבער פאָרשטעלען, ווי אַזוי עס זעהען אויס די וויצען אין היינטיגען דייטשלאַנד און וואָס פאַרא וויצען די קאַבאַרעטען קענען פּרעזענטירען דעם פּובליקום. אין בערלין זענען געשלאָסען געוואָרען צוויי קאַבאַרעטען, וואָס אַמאָל האָבען זיי געהאַט אַ ריזען־ערפאָלג. די איבעריגע האַלטען זיך נאָך מיט דער הילף פון סובסידיעס.

אַלאַנגע צייט האָט דייטשלאַנד פערנומען דאָס ערשטע אָרט און דאַן דאָס צווייטע אין דער פּראָדוקציע פון ביכער. אונטער היטלער׳ס רעגירונג זענען זיי אַראָפּגעפאַלען אויפ׳ן 6־טען אָרט. אמת מען שרייבט אין דייטשלאַנד אַ סך היטלעריסטישע ביכער. אָבער ווער לייענט זיי?

נאָר דער ראַדיאָ ענטוויקעלט זיך גוט. דאָס ערקלערט זיך דערמיט ,וואָס נאָר דורכ׳ן ראַדיאָ האָבען די דייטשען די מעגליכקייט עפּעס זיך צו דערוויסען וועגען דריטען רייך און זיינע הערשער. דער ראַדיאָ ערלויבט צו אַנטלויפען פון דער האָפּנונגסלאָזער פּוסטקייט פון די דייטשע צייטונגען, עס איז אַ פאַקט, אַז ווייניג בעמיטעלטע ראַדיאָהערער שאַפען קאָאָפּעראַטיווען בכדי צוזאַמען צו קויפען אַנ׳אַפּאַראַט, וואָס גיט די מעגליכקייט צו הערען נישט נאָר די דייטשע סטאַציעס מיט דער אייביגער מיליטערישער מוזיק.

—=—

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס ראדזשער לעבען

ניי'ער פאלקסבלאט

שאַרפּער מאַנגעל אין אומזאַץ-קאַפּיטאַל
צווינגט אָפּצושטעלען די אַרבייט אין די שפּינערייען

(אג) די אַלגעמיינע לאַגע אין דער לאָדזשער שטריין־גאַרן שפּינעריי אינדוסטריע איז לעצטענס זעהר בּישני קיין גינסטיגע. דער זומער־סעזאָן איז 'אין לויפענדען יאָהר געוועזען אַ נישט איבּעריג גוטער די פּראָדוקציע איז אין פערגלייך מיט פערגאַנגע־נ:ים יאָהר געפאַלען פון 10 ביז 15 פּראָצענט, די שטריין־גאַרן שפּינער זענען שוין צוגעטרעטען צו דער פּראָדוקציע אויפ'ן ווינטער סעזאָן. לויט דער מיינונג פון די שפּינער קרייזען איז די לאַגע נישט קיין פרעהליכע, פּשוט צוליב דעם וואָס ס'פעהלט אומזאַץ־קאַפּיטאַל, צוליב וואָס ס'קען נישט פּאַרקומען קיין נאָרמאַלע פּראָדוקציע, ווי בּעוואוסט אַרבּייטען נישט די שטריי־גאַרן שפּינער אויף אייגענעם חשבון, נאָר פאַר פאַבּריקאַנטען אויף לוין. אין לויפענדען יאָהר איז אָבער די לאַגע פון די דאָזיגע פאַבריקאַנטען ממש אַ קאַטאַסטראָפאַלע אין דער טיכער־בראַנזשע האָבען די פאַבריקאַנטען רעדוצירט זייערע וואַרשטאַטען אויף 50 פּראָצענט. די טי־כער, וואָס זיי האָבען פּראָדוצירט צום זומער־סעזאָן, זענען כמעט אינגאַנצען געבּליבען אויף לאַגער. די פאַבּריקאַנטען האָבען דעריבּער נישט קיין געלד און זיי דעקען די שפּינער מיט דריי ביז פיער חדשימדיגע וועקסלען. די שפּינער מוזען אָבער צאָהלען (אַרבייטס־לוין שטייערן עלעק טריע) אין מזומן, איז דעריבּער פערשטענדליך, אַז די לאַגע איז אַן ערנסטע. לעצטענס איז דער־נאָגגען דערצו, אַז אַ רייהע שפּינערייען האָבען אָפּגעקינדיגט די אַרבייטער, ווייל זיי האָבען נישט געהאַט אויסצוצאָהלען דעם לוין.

אויפ'ן ארבייטער-פראנט
שטרייקען: ליקווידירטע, נישט ליקווידירטע, פראקלאמירטע

נעכטען איז ענדליך ליקווידירט געוואָרען דער שטרייק אין שלאָסערס פאַבריק (אין אָזאָרקאָוו), וואָס האָט געדויערט דריי וואָכען.

דער שטרייק האָט אויסגעבּראָכען צוליב דעם, וואָס די פירמע האָט נישט געוואָלט אריינצונעהמען אין פאַבּריק צוויי ארבייטער - דעלעגאַטען.

עס איז געבּליבען דערביי, אַז די אַרבייטער־דע־לעגאַטען וועלען בעקומען בעשעפטיגונג אין דער קלענערער וועבעריי.

* * *

היינט ווערט אויך ליקווידירט דער שטרייק אין די ציגעלניעס. דער קאָלעקטיוו־אָפּמאַך זאָל היינט אונטערגעשריבען ווערען אין ארבייטס־אינספּעק־טאָריאַט.

* * *

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן סכסוך, וואָס דויערט שוין זייט איניגע וואָכען אין וואַרשאַווסקי'ס פאַבריק (פּושעגדזעלניאַנאַ 20) איז פּאַרגעקומען אַ קאָנפערענץ ביים ארבייטס - אינספּעקטאָר. צו קיין הסכם איז נישט געקומען, ווייל די אַרבייטס־געבער זענען נישט איינגעגאַנגען דערויף, אַז אָנשטאָט רע־דוקציעס זאָלען די אַרבייטער צוטיילען די ארבייט צווישען זיך.

די שטרייקענדע 250 אַרבייטער, וועלכע אָקופּי־רען די פאַבריק, פיהרען דעם שטרייק ווייטער.

* * *

אין דער פאַבריק פון יעלינאָוויטש און גראָס אין פּאַביאַניץ אויף מאָסלאַנא גאַס האָט אויסגעבראָ־כען אַ שטרייק צוליב דעם, וואָס די אַרבייטס־געבער האָבען געריסען די לוינען. עס האָבען פערשטרייקט 150 אַרבייטער.

מיט דעם ענין האָט זיך פעראינטערעסירט דער ארבייטס - אינספּעקטאָר פּאַוולאָווסקי, וועלכער האָט בעשטימט אַ קאָנפערענץ, אַ חוץ דעם אַ לוסטראַציע אין דער פאַבריק, ווייל דאָס רייסען די לוינען איז געגען געזעץ וועגען אָפּמאַכען און ארבייטס־בעדינ־גונגען.

* * *

אין דער שפּינעריי פון ליפּינסקי אויף אַנדזשעיאַ 63, האָט די פערוואַלטונג פון דער פירמע אָהן צו קינדיגען די אַרבייטער געשלאָסען די פאַבריק און געלאָזט אָהן אַרבייט אַנ'ערך 100 אַרבייטער.

די אַרבייטער זענען ארויסגעטרעטען געגען דער פערוואַלטונג פון דער פאַבריק דורך די פּראָפ. פער־איינען, אויב דער ענין וועט אויף דעם אופן נישט ליקווידירט ווערען, וועלען זיי איבערגעבען דעם ענין אין געריכט

צו די וואהלען אין סענאט
זענען דערוויי‍ל רעגיסטרירט 300 פערזאָן

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט ווערען אין לאָקאַל פון שטאָט ראַט אויף פּאָמאָרסקאַ 16 רעגי־סטרירט אַלע בערעכטיגטע צו שטימען ביי די וואה־לען אין סענאַט. די רעגיסטראַציע וועט פאָרקומען ביז שבת דעם 13טען ד.ח. יעדען טאָג פון 9 אינ־דערפריה ביז 1 אַ זייגער בייטאָג און פון 5 נאָכמי־טאָג ביז 9 אין אָוונט.

בערעכטיגט צו שטימען בעת די וואהלען אין סענאַט זענען פערזאָנען מיט העכערער בילדונג, בּע שאַנקענע מיט אַ מיליטערישער אָפּצייכענונג, און אַזעלכע וואָס בעזיצען אַ דיפּלאָם פון אַ העכערער פאַך־שולע, אַזעלכע פערזאָנען זאָלען אין לאָדז זיך געפינען אַנ'ערך 15000.

ביז איצט האָבען זיך פעררעגיסטרירט אינגאַנצען אַ 300 פערזאָן, עס בעווייזט אַז די פּראינטערע סירונג מיט די וואהלען אין סענאַט איז דערוויי‍ל אַ זעהר קנאַפּע.

זאל פילהארמאניע
נארוטאָוויטשאַ 20
היינט
און טעגליך
9.15 אָוונט
„באסטאן"
יונג=טעאטער
קינסטל. אָנפ.: ד״ר מיכאל בראַנדט,
רעזשי: ד״ר בראַנדט.
געשט״ר לטוגני פון ד׳׳ים:אור־
באָן באָד, מיט'ן אַ נטיי!
פון גאַנצען שלאָסבּל.
בילעטען צו בעקומען אַ גאַנצען טאָג אין „קולטור־ליגע" און ביי דער קאַסע פון פילהאַ־מאָניע.

צי וועט די פאבריק פון דער פירמע „דזשענטעלמען" נאכ'ן אורלויב געלאזט ווערען אין גאנג

(א) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט האָט די גומע פאַבריק „דזשענטעלמען", וועלכע בעשעפטיגט אַנ'ערך 2000 אַרבייטער, זיך אָפּגעשטעלט אויף 2 וואָכען, ביזן 22 ד.ח. איינשליסליך. און די אַרבּיי־טער האָבען בעקומען אויף דער צייט אורלויב.

איצט אינפאָרמירט מען אונז אַז עס איז מעג־ליך אַז נאָך דעם טערמין זאָל די פאַבריק נאָך נישט געלאָזט ווערן אין גאַנג, אַז צוליב דעם וואָס דער פירמע פעהלט קאַפּיטאָל און עס איז נישט פאַראַן קיין בעשטעלונגען אויף סחורה. זאָל די פאַבריק שטעהען נאָך אַ 5—6 וואָכען.

די פירמע „דזשענטעלמען" זאָל פיהרען אונטער האַנדלונגען מיט אַ גרופּע באַנקען וועגען אַ הלוואה וואָס זאָל ערמעגליכען דער פירמע ווייטער צו פיה־רען די פּראָדוקציע.

די רעגירונגס קרייזען אונטערשטיצען די דאָ־זיגע בעמיהונגען פון דער פירמע כדי עס זאָלען זיך נישט פערגרעסערען די רייהען פון די אַרבּייטסלאָזע אין לאָדז.

קיין נאראנים זייעט מען נישט אויך זיי וואקסען

(א) אַנדזשעי יאַוואָרסקי (פּאָדגורנאַ 73) האָט פּערקויפט זיינס אַ מאַיאָנטעק פאַר מזומן געלד 7000 זלאָטעס.

באַלד האָבען זיך געפינען מענשען, וועלכע האָ־בען יאַוואָרסקין אָנגעבאָטען פערשידענע געשעפטען.

איין פּראָפּאָזיציע איז יאַוואָרסקין גאָר געפעלען: עס איז געקומען עפּעס אַ פּאַרשוין און דעמאָנס־טרירט יאַוואָרסקין אַ מאַשינקע וואָס פערדאָפּעלט באַנקנאָטען; אַ מין פאָטאָגראַפישער אַפּאַראַט וואָס נעמט אַראָפּ די צורה פון אַ אַסיגנאַציע און ס'ווערט פון איינע צוויי.

דאָס דאָזיגע געשעפט איז יאַוואָרסקין שטאַרק געפעלן געוואָרען; ווען ער וועט פערדאָפּלען זיינע זיבען טויזענד זלאָטעס און האָבען פון זיי פערצעהן, קאָן מען דאָך נאָכדעם פון די 14 האָבען אַכטאונ־צוואַנציג טויזענד א. א. וו. אָהן אַ שיר...

עס איז געקומען דער סוחר מיט זיין דאָפּעל־מאַ־שינקעלע און גענומען דעמאָנסטרירען, אריינגעלעגט באַנקנאָטען (יאַוואָרסקי האָט איהם דערצו געגעבען 6000 זלאָטעס) אין דעם מאַשינקעלע און געלאָזט דעם אינהאַלט אויסקאָכען אויף ביז צו מאָרגענס אינדערפריה.

ווען יאַוואָרסקי האָט אינדערפריה אויפגעעפענט דאָס מאַשינקעלע, זענען געוועזן אינעווייניג בלויז די פּאַפּירלעך און די באַנקנאָטען זענען ערגעץ נעלם געוואָרען.

יאַוואָרסקי האָט וועגען דעם דאָזיגען „געשעפט" זיינעם און וועגען אומבעקאַנטען „שותף" מיטגע־טיילט דער פּאָליציי וועלכע זוכט דעם געשיקטען אַפּע ריסט. יאַוואָרסקי וועט פאַרן וועלען „פערדאָפּלען" אויף דעם אופן זיינע באַנקנאָטען, אַ חוץ דעם וואָס עס קאָסט איהם שוין די מעשה 6000 זלאָטעס, צו־געצויגען ווערען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

טויט-פאל ביים פונאנדערנעמען א רושטאוואניע

(א) אויף רוג סטאַדאָלניאַנאַ און פּאָדזשעטשנאַ איז ביים פונאַנדערנעהמען די רושטאָוואַניעס, וועל־כע מען האָט אוועקגעשטעלט בעת'ן רעמאָנטירען פונם הויז, פאָרגעקומען אַ טראַגישער פאַרפאַל, וואָס האָט זיך פערענדיגט מיט'ן טויט פון דעם 70-יעה־ריגען מויערער יוזעף סלומאָווסקי (ווינצענטי 2).

סלומאָווסקי האָט ביים פונאַנדערנעהמען די רושטאָוואַניעס אין אַ געוויסען מאָמענט זיך אויס־געגליטשט און אַראָפּגעפאַלען פון דער הויך פון צווייטען שטאָק. עס האָט ביי איהם געפּלאַצט דער שאַרבען און ער האָט בעקומען מעהרערע וואונדען אויפ'ן גאַנצען קערפּער.

אַ שווער פערוואונדעטען האָט מען איהם אָפּגע־פיהרט אין שפּיטאָל, וואו ער איז אינגיכען גע־שטאָרבען.

בעפאלען אויף דער גאס

(א) אויף דעם אדורכגעהענדען אויף קראַקוס־גאַס אַנטאָני וויעטשאָרעק (קראַקוס 29) זענען אָנגע־פאַלען צוויי אומבעקאַנטע און מיט מעסערס איהם געמאַכט אַ רייה שווערע וואונדען אין ברוסט און אין קאָפּ.

דעם פערוואונדעטען האָט די ארויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. די אָנפאַ־לער ווערען געזוכט דורך דער פּאָליציי.

זעלבסטמארד פון אנ'ארבייטסלאזען

(א) אין לאַסק אויף לאָנקאָווע גאַס 2 האָט זיך אויפגעהאָנגען דער 42יעהריגער ארבייטסלאָזער סטאַניסלאַוו מיגדאַל. דער זעלבסטמערדער האָט גע לאָזט אַ בריף, אין וועלכען ער ערקלערט, אַז אַזוי ווי ער האָט שוין לאַנג נישט קיין ארבייט און האָט נישט קיין מיטלען צום לעבען איז שוין גלייכער דער טויט, דער דאָזיגער זעלבסטמאָרד אויס נויט האָט געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק אויף די אַ־רומיגע.

אויספלוג קיין ווין
פון 25-טען יולי ביז'ן 8-טען אויגוסט — .175 זל.
איינשרייבונגען נאָר אין
Wagons-Lits Cook
פיעטריקאָווער 64
זונטאָג — אַ פּאָפּולערער צוג קיין קאַלומנאַ.

דאָנערשטאָג,
11
י'
תמוז תרצה
יולי
זון-אויפגאנג 3.28
זון-אונטערגאנג 7.54

15 יולי פליסט אפ דער טערמין אפצוגעבען ביטעס וועגען שטייער-הנחות

(אג) דער לעצטער טערמין אָפּצוגעבען אינ־דיווידועלע ביטעס צו די שטייער־מאַכט אויף הנחות ביים אָפּצאָהלען די פערלעגענע שטייערן, אויב עס האַנדעלט זיך וועגען שטייער צאָהלער וואָס האָבען בשעתו נישט געקענט געניסען פון די הנחות לויט דער פעראָרדנונג פון פינאַנץ־מיניסטער פון 15 אַפּריל פליסט אָפּ דעם 15 יולי, די פער־אינטערעסירטע פערזאָנען דאַרפען דעריבער נישט פערזוימען דעם טערמין, ווייל ער וועט שוין מעהר נישט פערלענגערט ווערען.

סעזאן-ארבייטער וואנדערען

(א) קיין פּאַביאַניץ זענען צוריקגעקומען די אַר־ביטער אין אַ צאָהל פון 50 מאַן וועלכע זענען צוריק מיט 4 וואָכען ארויסגעשיקט געוואָרען צו דער אַר־בייט ביי דער רעגולאַציע פון טייך בזורא.

די דאָזיגע אַרבייטער זענען רעדוצירט געוואָרען און נאָכדעם איבערגעפיהרט געוואָרען צו דער ארבייט ביי דער רעגולאַציע פון טייך נער, אונטער קאָנסטאַנ טין, דאָרט האָט מען זיי אָבער פאָרגעלעגט נאָר 35 גראָשען פאַר אַ שעה אַרבייט, די אַרבייטער האָ־בען זיך אָפּגעזאָגט אָנצונעהמען די אַרבייט, געקו־מען קיין פּאַביאַניץ און זיך געמעלדען צום פּרעזי־דענט. בעטענדיג, אַז ער זאָל זיך פערנעהמען מיט זייער גורל.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט-דיזשורען

היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטיי־קען:

קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעיסקאַ 15), טראַווקאָווסקי (בּושעזשינסקאַ 56), ראָזענבלום (שרודמיעיסקאַ 21), באַרטאָשעווסקי (פּערטיקאָווער 95), סקוואַר־טשינסקי (קאָנטנאַ 54), ל. טשינסקי (ראָקיטשי־נער 53).

אין די שול-לאקאלען ווערען איצט אדורכגעפירט רעמאנטען

(א) די זומער פעריען ווערען דורך דעם שול־קוראַטאָריום אויסגענוצט אויף צוצוגרייטען צום נייעם שול יאָהר די שול־לאָקאַלען און פעסטצושטע־לען געניוי די צאָהלען פון די שילער צום נייעם שול יאָהר.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט ווערען איצט רעמאָנ־טירט די אַלטע שול־לאָקאַלען, איינינע שולעס ווע־רען איצט איבערגעפיהרט אין נייע לאָקאַלען, און עס ווערען געדונגען לאָקאַלען פאַר די צוגעקומענע שולעס. אַ חוץ דעם ווערען צוזאַמענגעשטעלט גענויע ליסטעס פון די קינדער וועלכע זענען געבוירען גע וואָרען אין יאָהר 1928 און וועלכע דאַרפען אָנהויבען געהען אין שול אריין, אויב אַזעלכע קינדער זע־נען נאָך נישט פערשריבען אין קיין שול — מוז עס געטון ווערען באַלד נאָך די פעריען, אין געגענ־טייל וועלען די עלטערען פון די קינדער בעשטראָפט ווערען.

היט אייערע קינדער
א קינד זיך אנגעשטאכען אויף א מעסער

(א) אויף אָגראָדאָווע 3 האָט דער 4 יאָהריגער קאַזשיק גאָט זיך געשפּילט מיט אַ מעסער, אין אַ געוויסען מאָמענט איז דאָס קינד געפאַלען און זיך אָנגעשטאָכען אויפן מעסער אַזוי, אַז דאָס מעסער האָט איהם דורכגעשטאָכען דעם ברוסט־קאַסטען און געבליבען שטעקען צווישען די לונגען, אין אַ שווע־רען צושטאַנד האָט מען דאָס קינד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

זעלבסטמארד מחמת נויט

אויף פּיעקאַרסקאַ 16 האָט געפּרוווט בעגעהן זעלבסטמאָרד די טרבייטסלאָזע 29 יעהריגע העלענע שילער.

די פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07
ספּעציאַליסט פאַר מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג
און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאָרמיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע־פּרייזע.

פארק
העלענאוו
טעל. 209-32

שבת. ד. 13 ליפיעץ, 8.45 אוונט
איינציגער אויפטריט
פון דעם בעריהמטען
CHÓR DANA
מיס'ן אנטייל פון די פאפולערע סאליסטען:
Mieczysław Fogg און Adam Wysocki
אין א נייעם פראגראם - פון שלאגער־לידער אין הומארעסקעס.
דער איינטריט אין גארטען גילט פון 2 אזייגער נאכמ. פון 4 נאכמ. קאנצערט פון פילהארמאנישען ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ס. פיעטרושקא.
בילעטען צום פרייז פון 1.09 זל. אויך צו 3.30 זל. פאר ספעציעל רעזערווירטע זיץ־פלעצער. צו בעקומען אין פילהארמאניע, טערקישע קאנדיטאריי, פיעטריקאווער 12 אויך אין קאסע פון העלענאוו.

„בערל־שמערל" הויבט היינט אן שפילן איז ווישניאווא־גורא

דאס לאדזער בעליבטע מאריאנעטען־טעאטער „בערל שמערל" הויבט היינט אן צו געבען פארשטעלונגען אין ווישניאווע־גורא מיט'ן פרעכטיגען פראגראם „מזל טוב ווישניאווא גורא".

בערל שמערל" האט אויסגעבויט זיין געצעלט אין קאפע־דאנסינג „עליטע" (געוו. אלהאמברא).

דאס פראגראם ענטהאלט א רייכע גאלעריע לאלקעס פון בעקאנטע פערזענליכקייטען און פיגורען און איז אנגעפיקעוועט מיט געלונגענעם הומאר און סאטירע.

די קינסטלערישע לייטונג פון דער מאריאנעטען טעאטער ליגט ביים דיכטער משה בראדערזאהן. די טעקסטען זענען געשריבען דורך משה בראדערזאהן י. אפערזשאנעק און ח. י. בזשוסטאווסקי, מוזיק: דוד בייגעלמאן די לאלקעס זענען געשניצט דורכ'ן יונגען קינסטלער ש. טאבאק.

די ערשטע פארשטעלונג קומט פאר היינט דאנערשטאג 9 אווענר.

אויך מארגען פרייטאג, שבת און זונטאג וועלען געגעבען ספעציעלע פארשטעלונגען.

די לעטניקעס פון ווישניאווע־גורא וועלען אזוי ארום האבען א מעגליכקייט פרעהליך צו פערברענגען אייניגע שעה.

—=—

א שרעקליך פערברעכן
דערהרגעט אנ'אלטיטשקע און זי אריינגעווארפען אין ברונעם

די פאליציי אין דארף דאבראַ (לאדזער קרייז) האט בעקומען א מעלדונג, אז די 70־יעהריגע אנטאנינא מיכאלאק האט בעת'ן שעפען וואסער אין ברונעם זיך אויסגעגליטשט און אריינגעפאלען אין ברונעם, וואו זי איז דערטרונקען געווארען.

די אויספארשונג האט אבער בעוויזען, אז די דערטרונקענע אלטיטשקע, וועלכע מען האט ארויסגעצויגען פון וואסער האט פיל וואונדען אין קאפ. אויף די שטיינער נעבען דעם ברונעם האט מען אויך געפונען סמנים פון בלוט. פון דעם איז געווען צו דרינגען, אז די אלטע איז פריהער דערהרג'עט און נאכדעם אריינגעווארפען געווארען אין ברונעם כדי אפצוואשען די סמנים פון פערברעך.

אין צוזאמענהאנג דערמיט זענען ארעסטירט געווארען עטליכע פערזאן פון דער נאהענטער משפחה פון דער ערמארדעטער מיכאלאק. עס איז פעראדענט געווארען א שטרענגע אויספארשונג וועלכע דארף בעווייזען ווער און צוליב וואס די אלטע איז ערמארדעט געווארען.

איינגעמאלדען די געליבטע אלס פרוי

(א) דאס שטאטישע געריכט האט נעכטען בעהאנדעלט פאלגענדען פראצעס:

אין אפריל פון ל. י. האט א געוויסע נאטאליא ריכטער געמאלדען דער פאליציי, אז איהר מאן בראניסלאוו ריכטער, מיט וועלכען זי וואוינט אין סעפעראציע, איז בעגאנגען ביגאמיע: ער האט חתונה געהאט מיט א געוויסער נאטאליא שימאנסקא, מיט וועלכער ער וואוינט צוזאמען אויף גזשיבאווע 2.

די אויספארשונג האט אבער פעסטגעשטעלט, אז ריכטער האט נישט חתונה געהאט מיט דער שימאנסקא, נאר ער האט זי, זיין געליבטע, ביים איינמעלדען פערשריבען אלס זיין פרוי.

דאס געריכט האט פארן פאלשען איינמעלדען פערמשפט די שימאנסקא און ריכטערן צו 20 זל. שטראף אדער 4 טעג ארעסט.

פראגראם פון עקזאמענס פאר האנדווערקער

(א) די האנדווערקער קאמער האט בעקומען א מוסטער פלאן פון די עקזאמענס פאר מייסטער און געזעלען.

דער דאזיגער פלאן איז בשעתו אויסגעארבייט געווארען דורך די בעזונדערע האנדווערקער־קאמערען און אנגענומען געווארען דורך דעם פעראיין פון די קאמערען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז פעסטגעשטעלט געווארען א כלל, אז דער פראגראם פון עקזאמענס דארף אנגענומען ווערען דורך דעם ראט פון די האנדווערקער קאמערען און נאר נאכדעם זיין גילטיג פאר די עקזאמענס.

אכטונג, לעטניקעס!
אין ווישניאווא־גורא
דעם „נייעם
פאלקסבלאט"
בעקומט מען יעדען טאג 8 פריה
ביים צייטונגס־פערקויפער יאמניק,
ווילא קאוואלא.
בעשטעלונגען ווערען אפגעשיקט אהיים.

יודישע עקספערימענטאלע סטודיע יונג־טעאטער

באסטאן — סצענישער רעפארטאזש אין 44 בילדער, אינסצעניזאציע און רעזשי: מיכאל בראנט.

נאכדעם, ווי מיר האבען במשך פון עטליכע יאהר געהערט נאר גוטע גרוסען פון דעם דערמאנטען טעאטער'ל פון ווייטען — פון ווארשע, האבען מיר זיך דערוואוסט אז דאס טעאטער איז מיטן גאנצען קלאפער נעציג, מיט האק און פאק אראפגעקומען קיין לאדז און האט, אזוי צו זאגען — אויף מליצה־לשון — „אויפגעשטעלט זיינע געצעלטען אין פילהארמאניע טעאטער".

בעוויזען האט זיך פאר אונז דאס „יונג־טעאטער" אין א רעפארטאזש שטיק „באסטאן". א שטיק וועלכעס בעהאנדעלט די דראמע פון צוויי מענשען, איטאליענער סאקא און וואנצעטי, וועלכע זענען, ווי עס איז די עפענטליכע מיינונג, אומשולדיג אומגעקומען מיט אומגעפעהר 8 יאהר צוריק.

מיר געדענקען נאך גיווים דעם רעש, וועלכער איז אדורך דורך דעם מענשליכען געוויסען, בעת עס איז דערגאנגען די ידיעה, אז די צוויי דערמאנטע בעשולדיגטע זענען טראץ די פראטעסטען, ריקזיכטסלאז פערמשפט געווארען און האבען, סוף־כל־סוף זייערע יונגע לעבענס פערענדיגט אויף דעם עלעקטרישען שטוהל.

מען איז געווען איבערצייגט אז אין ענין סאקא און וואנצעטי איז פארגעקומען א יוסטיץ טעות, אבער נישט אלע זענען געווען איבערצייגט אז סאקא און וואנצעטי איז —

א טיפישער יוסטיץ־מארד, א מארד אויסגערעכנט מיט אלע פיטשעווקעס און מיט אלע דעטיילען... צוויי מענשען איבער וועלכע עס האבען געקעמפט צוויי צדדים: דער צד, וועלכען עס איז געווען געלעגן דרין, אז די צוויי איטאליענער זאלען פעראורטיילט ווערען און דער צווייטער צד, דער צד פון גערעכטיגקייט און פון יושר, וועלכער האט דווקא געוואלט אפראטעווען, און דאס פאר יעדען פרייז, די לעבענס פון צוויי אומשולדיגע מענשען און —

געזיגט האט דער צד, וועלכער איז שטארקער, וועלכענס גבורה עס נעהמט זיך טאקע פון אט די אייביגע „זיגען".

אט דאס דאזיגע פראבלעם וויקעלט זיך ארום פון דעם רעפארטאזש שטיק, „באסטאן" און די אויפגאבע פונם רעזשיסער, צוזאמען מיטן אנסאמבל, איז געווען צו לעזען אט דאס דאזיגע פראבלעם.

איצט לאמיר זיך צוקוקען ווי אזוי איז דאס דאזיגע פראבלעם געלעזט געווארען:

מיר וועלען זיך האלטען ביים אלטען טעאטער־טערמין פון „אז די פארהאנג הויבט זיך אויף" (הגם „יונג־טעאטער" שפילט אהן א פארהאנג און אהן א ביהנע), איבערלעבען מיר מיט אלע רמ"ח אברים דעם איבערפאל, וואס איז געמאכט געווארען דורך באנדיטען אויף צוויי קאסירערס און מיר זעהען שוין די גאנצע ארבייט פון די פעראינטערעסירטע פאקטארען (אין דעם פאל — די פאליציי), אז פאר יעדען פרייז, כדי צו דערהאלטען דעם פרעסטיזש, מוזען געפונען ווערען, שולדיגע אדער אומשולדיגע, וועמען מען זאל קענען פאר אט דעם איבערפאל פאר אנטווארטליך מאכען....

און עס הויבט זיך אן פאר אונז צו ענטוויקלען די נעץ־געוועב פון אלע זייטען, אין וועלכער מען וויל אריינציהען אומשולדיגע מענשען און עס אנטפלעקען זיך פאר אונז די הינטערקוליסען פון דער אמעריקאנער יוסטיץ, וועלכע שטעהט אין דינסט פון דעם אמעריקאנער שטארקען צד און מיר זעהען, אלס לעבעדיגע עדות ווי אזוי און פאר וואס און צוליב וואס, איז די בעשולדיגונג געבויט געווארען.

כדי אבער דער צושויער זאל וויסען אלעס זיין אינפארמירט, אום עס זאל פון זיין אויג גארנישט פערהוילען בלייבען, — כדי צו זעהען אלעס, וואס עס טוט זיך הינטער די קוליסען — טארען קיין קוליסען נישט זיין — מוז אלעס, מוז די גאנצע אינטריגע פארקומען פאר די אויגען פון אלעמען און דעריבער איז פערענטפערט די נייעס, וואס עס האט דער רעזשיסער מיכאל בראנדט אין זיין טעאטער איינגעפיהרט: נישט קיין ביהנע, מיט קוליסען און הינטערקוליסען! הינטערקוליסען שמעקט מיט סוד, שמעקט מיט בעהאלטענקייט און פארן צושויער, וועלכער מוז אלעס איבערלעבען, טאר קיין שום סודות נישט בלייבען, טאר קיין שום פערהוילעניש נישט בלייבען — נידער מיט קוליסען און הינטער־קוליסען!

נישט קיין נייעס אלזא, נישט קיין „רעוואלוציעס" אין טעאטער — נאר א לעזונג פון געגעבענעם טעאטער־פראבלעם...

אויב קען מען רעדען וועגען „רעוואלוציעס" אין „יונג־טעאטער" קען עס נאר זיין וועגען א רעוואלוציע פון דערציהערישען כאראקטער:

דער טעאטער־צושויער, געהט אין טעאטער זיין „אקסען"־שרייט און קוקט נאר פאר זיך — אויף דער סצענע, וואו מען הייסט איהם און מען נייט איהם, מיט פערשידענע מיטלען צו קוקען, יונג־טעאטער שפילט מיט דעם צושויער, שפילט מיט זיינע נערוועז און דער צושויער איז ביי איהם כחומר ביד היוצר און וועלכער זייט ער גיט מיט איהם א שפיל — אין דער זוים נייט ער איהם דעם קאפ אויסצודרעהען, פארנט, אונטען, אין דער הייך, אין דער זייט, — אומעטום איז טעאטער, אומעטום איז שפיל.

*

איצט נאך א פאר ווערטער וועגען שפילען פון די אקטיארען. אלע פיגורען זענען פיין געצייכענט און מיט זיכערער האנד געהעמערט. יעדער אויסדרוק יעדער קנייטש, יעדער נערווען־ספאזם, איז, ביז אויף דער האר אויסגערעכנט און אלץ צוזאמען איז א שלימותדיגע גאנצקייט, וועלכע מען מוז בעוואונדערען און אנערקענען.

יוסף ז.

ד' משומדים

ר. איזראעל

סענסאצ. שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

64)

— וואס דען פארא אויסוועג האט איהר? האט העגריק מילד געזאגט' כדי אביסעל צו בערוהיגען דעם קריפעל. איך פון מיין זייט זעה נישט קיין שום אויסוועג.

— מ'דארף זיך פערלאזען אויף דער צייט און אויפן גליק. אדער עס וועט געלונגען אדער נישט, דאס איז אפהענגיג אן די אומשטענדען, איך וויל אפראטעווען מאריאנען.

העגריק האט אנגעקוקט דעם קריפעל פון אויבען אראפ און צוריק דער הויקער האט געהאט א טריומף שמייכעל אויף די ליפען, ער האט אויסגעצייכענט געוואוסט אז העגריק פערשטעהט גארנישט דערפון וואס ער רעדט צו איהם. אז ער איז איינגאנצען צורושט פון זיין טאקטיק און דעריבער האט ער מיט סאטיספאקציע אויסגענוצט זיין איבערמאכט איבער העגריקן, וואס האט ביי דעם קריפעל געהערט צו די זעלטענע מינוטען אין זיין לעבען.

יא, האט ער ווייטער געזאגט, אזוי ווי איהר קוקט מיך אן אט דאס עקעלהאפטע מענשעל וויל איך ראטעווען מאריאן בזשוסקא, איך האב דאס אליין איהם אויך געזאגט...

— איך וועל געווים נישט זיין געגען דעם,

— אבער ניין, נישט דערפאר ווייל איך האב איהם ליב, ווייל איך האב עפעס א סענטימענט ספעציעל פאר איהם אדער גאר פאר אייך צי צו דער פרוי האנקא בזשוסקא... דערפאר ווייל איך האב א סענטימענט פאר זיך אליין. אידבין טאקי אנ'עקעלהאפטער קריפעל, א מיאוסקייט וואס מאכט ווייבער מפלען, א פערזעהעניש וואס דארף זיך נישט ארום דרעהען אויף גאטס וועלט, א מענש וועלכער רופט ארוים ביי די מיטמענשען אדער א געפיהל פון רחמנות, אדער א געפיהל פון עקעל און אפשר ביידע צוזאמען. מיין לעבען איז ביי מיר אבער טייער פונקט אזוי ווי ביי יעדען „נארמאלען" מענש. עס איז טייער זיין לעבען, איך וויל ראטעווען מיין לעבען, און דאס איז פערבונדען מיט דעם ענין צו ראטעווען מאריאן בזשוסקא.

העגריק האט געמוזט מודה זיין, אז דעם קריפעלס איצטיגע רייד האבען געמאכט אויף איהם אנ' איינדרוק. ער האט אנגעהויבען צו גלויבען אין דעם אלעם וואס דאס פערזעהעניש האט גערעדט. די ארגומענטען זענען געווען לאגישע, די אויסטייטשונג א קלארע, און א שכלדיגע. העגריק האט נאך גארנישט געענטפערט. ווייל ס'האט זיך ארויסגעפיהלט אז דער קריפעל האט נאך נישט געזאגט אלץ, וואס ער האט געוואלט זאלען, און אזוי איז עס ווירקליך געווען, ווייל דער קריפעל האט נאר איבערגעכאפט דעם אטעם און דאן האט ער ווייטער גערעדט.

— איך וויים אז פון דעם אלעם וואס איך האב דא אנגעפלאפלט קענט איהר דאך גארנישט פערשטעהען, ס'וועט פאר אייך זיין נישט פערשטענדליך מיט וואס מיין פערזאן איז פערבונדען מיט דער פערזאן פון אייער פריינד מאריאן בזשוסקא, דעריבער דארפט איהר מיך אויסהערען ביזן סוף. מיר נישט אריבערייסען און דערמיט וועט אונזער געשפרעך וועלכער האט זיך סיי ווי שוין צו לאנג פערצויגען, פערענדיגען און איהר וועט קענען טון ווי אזוי איהר וועט דאס געפינען פאר נויטיג.

העגריק האט אויפמערקזאם זיך צוגעהערט צו דעם וואס דער קריפעל האט גערעדט, זיין אויפמערקזאמקייט איז כסדר געוואקסען אין די מאמענטען ווען העגריק האט שוין אפילו אנגעהויבען צו פערשטעהן דעם קריפעל.

— מיין דערצעהלונג וועט זיין א קורצע: איך בין געבליבען דא איינער אליין, איך האב געהאט א שעפין, ביי וועלכער איך האב געדינט איהר האט זי געקענט, איך בין איהר געווען טריי און עהרליך, אויסגעפיהרט איהרע אלע אויפטראגען און בעפעהלען ווען זיי זענען אפילו געווען אויפן העכסטען אופן ריזיקאליש. מיטאמאל איז זי אבער אוועקגעפאהרען פון דאנען, פאר איך וועט נישט זיין אינטערעסאנט פארוואס און צוליב וואס זי איז פלוצלונג אוועקגעפאהרען, ס'איז אבער א פאקט, אז אזוי איז עס געשעהען, איך האב נישט געקענט צוזאמען מיט איהר מיטפאהרען צוליב סיבות, וועלכע וועלען פאר אייך אויך נישט זיין אינטערעסאנט, ס'איז געווארען אפגערעדט ווי באלד זי וועט קומען אויפן ארט וואוהין זי איז געפאהרען וועט זי ארויסשיקען געלד און אלעם איבריגע, אז איך און נאך צוויי מענשען וועלכע זי האט דא איבערגעלאזען זאלען קענען פון דאנען אוועקפאהרען,, ס'איז אבער שוין אוועק א לאנגע צייט און קיין שום ידיעה פון איהר איז נישט פארהאן. צוויי מעגליכקייטען זענען פארהאן אדער מיט איהר האט אויפן וועג פאסירט אנ' אומגליק אדער זי האט געוואלט אויף אזא אופן פון אונז פטור ווערען אויף שטענדיג, איך בין אין דער מיינונג אז מיט איהר האט געשעהען אנ'אומגליק, יעדענפאלס בין איך און די צוויי באנדיטען וועלכע זי האט שטענדיג מיט זיך געפיהרט, געבליבען אהן א סענט אין טאש, מיר הונגערען בוכשטעבליך, מיר וועלען אויך מוזען פערלאזען די דירה, אויב מיר ווילען נישט אריינפאלען אין די הענד פון דער פאליציי. ס'איז אמת, אז אויסער מיר, געפינען זיי זיך אויך אין א זעהר שווערער לאגע, די ערד ברענט זיי אונטער די פיס, און זיי קענען זיך קיין עצה נישט געבען, און פשוט זיך נישט ריהרען פון ארט. דעם אויסוועג האבען זיי געפינען אין נעהמען אין געפאנגענשאפט אייער פריינד און דורך איהם צו בעקומען דאס נויטיגע געלד אויף צו ענטלויפען פון דאנען. איך בין נישט אזא פיין־פיהלענדער מענש ווידער, אז איך זאל נישט האבען מסכים געווען מיט זיי מיט דער דאזיגער טאקטיק, איך פיהל דא אבער אנ'אנדער זאך, איך פיהל און בין דערין אפילו זיכער, אז מיטן מאמענט ווען זיי וועלען בעקומען געלד וועלען זיי מיך איבערלאזען דא און וועלען אליין ענטלויפען, איך וויל דעריבער אויסנוצען די געפעהרליכע לאגע פון אייער פריינד, כדי די באנדיטען צו בעצאהלען מיט דעמזעלבען וואס זיי האבען פערטראכט געגען מיר, און דא קום איך שוין צום סוף, איך וויל, אז נישט איהר, און נישט די פרוי בזשוסקא זאלט נישט געבען קיין געלד, איך וועל אהיימקומען און דאס איבערגעבען, אמת, אייער פריינד מאריאן וועט אביסעל געפיניגט ווערען אבער ער וועט אויסהאלטען, ס'איז נישט אזוי געפעהרליך, די באנדיטען וועלען נאך פרובען עטליכע מאל צו בעקומען געלד, אין דער דאזיגער צייט וועל איך זיך אבער בעמיהען ארויסצוראטעווען מאריאנען און צוזאמען מיט איהם ענטלויפען, איך רעכען אז דערפאר וועל איך בעקומען א געוויסע סומע געלד, מיט וועלכער איך וועל זיך קענען אריבערכאפען קיין אויסלאנד...

העגריק האט אלץ פערשטאנען אבער האט קיין שום ענטפער נישט געגעבען. דער קריפעל האט אוועקגעלעגט דאס פעקעל באנקנאטען אויפן טיש און איז שטיל ארוים פון העגריקס קאבינעט, ער האט אנגענומען העגריקס שטילשווייגען אלס הסכמה אויף זיין פלאן.

קאפיטעל 17.
אידא און סאבא.

סאבא מיט אידאן האבען זיך געדרעהט איבער די טומעלדיגע און רוישענדיגע גאסען פון דער פיל מיליאנענדיגער שטאט לאנדאן, ס'איז געווען פאר זיי אזוי ווי זיי וואלטען אריינגעפאלען אין א גהינום.

(פארטזעצונג קומט).

געשלאָסען דעם צוזאַמענפאָהר פון „פּועלי אגודת ישראל"

דינסטאָגדיגע נאָכמיטאָג - זיצונג

די 5־טע זיצונג עפענט ה' קראָנזשעק. אלס ערשטער רעדנער בעקומט דאָס וואָרט ה' ווייסעל־פיש (נאָשעלסק), — ער זאָגט, אַז ס'מוזען געשאַפען ווערען פאַ"י האַנדווערקער - פעראיינען, קאָאָ־פעראַטיוון, אויך מוז געגרינדעט ווערען בעזונדערע קרן־היישוב קאָמיטעטען. ער זאָגט זיך אויך ארויס פאַר גרינדען פּועלות א. י.

ה' ווייסבאָרד (וולאָשטשאָווא) קריטיקירט פאַר דער נישט קלאָרער שטעלונג צו ארץ־ישראל־ארבייט.

ה' צוקער (וולוין) פאָדערט צו שאַפען אַ רעלי־גיעזען ארבייטס־פאָנד אין ארץ־ישראל. קריטיקירט די עקזעקוטיווע פאַר נישט פיהרען קיין קאָנסעק־ווענטע פּאָליטיק אין בעצוג צו דער אגודה.

ה' אַלטמאַן (כזשאַנוב) בעט איבערצוגעהען צו מעשים.

ה' יוסטמאַן (טשענסטאָכאָוו) זאָגט זיך ארויס פאַר אַפּרייסען פון דער פּוילישער אגודה און בלייבען ווייטער אינם אַלטוועלטליכען פערבאַנד. גיט איבער, אַז די טשענסטאָכאָווער אגודה האָט גע־שיקט קיין ארץ־ישראל לינקע אויף אגודת'טישע סערטיפיקאַטען. אויך אַז 80 פּראָצענט פון קרן־היישוב געהען אַוועק אויף אַדמיניסטראַציע אויס־גאַבען.

ה' מיכאַלעוויטש (קראָקע) ווייזט אָן, אַז אין קראָקע האָט די אגודה געבויט דעם בית־יעקב סע־מינאַר, וועלכער האָט אָפּגעקאָסט הונדערטער טויזענטער זלאָטעס, ווי אַהין עס האָבען נישט קיין צו־טריט די קינדער פון פּועלים, צוליבן הויכען שכר־לימוד. וואָס האָט די אגודה שוין געטון פאַר די פּועלים? — גאָרנישט. פאַר וואָס ווערט נישט גע־בויט כאָטש איין הויז אויף אַ פאַך־שולע פאַר פּועלים? ער פאָדערט אויף צו פּראָקלאַמירען אַ פאָנד אויף פאַך־שולען.

פרנס צעדערבוים (לאָדז) האַלט, אַז דאָס טריי־בען אָפּאָזיציע איז אַנ'אָרט מחלה, און אַז די וואָס ווילען אַרויסטרעטען פון דער אגודה, וועלען זיין: עבד לעבדים. ער אַגיטירט פאַר אחדות, בעקלאָגט זיך אויף די אגודה'שע פרנסים אין די קהלות און דערציילט: אַז אין די קהלות וואו די מעהרהייט איז אַנ'אגודה'שע, ווערען נישט בעריקזיכטיגט די פּאָסטולאַטען פון די פאַ"י - פרנסים. ער רעדט וועגען דער הערשענדער נויט און ארבייטסלאָזיגקייט אויף דער יודישער ארבייטער־גאַס און קומט צום אויספיהר: אַז מ'דאַרף פערקלעגערען דעם עטאַט פאַר די פאַבריקאַנטען און ארבייטס־געבער, וועלכע בעשעפטיגען יודישע ארבייטער און פערגרעסערען דעם עטאַט פון די, וועלכע באָיקאָטירען און מיידען אויס יודישע ארבייטער.

עס ווערט בעשלאָסען צו מאַכען אַנ'הפסקה אין דער דעבאַטע און צוריק ארויפצושטעלען אויפן סדר־היום דעם פונקט:

אָפּרייסען זיך פון דער אַגודה

וואָס איז נעכטען אַראָפּגענומען געוואָרען פון סדר־היום צוליבן פערלאָזען פון דער לינקער אָפּאָזיציע דעם צוזאַמענפאָהר.

פאַרן בעהאַנדלען דעם דערמאָהנטען פונקט, ווערט פאָרגעלייענט די בעגריסונג, וואָס איז אָנגע־קומען צו דער קאָנפערענץ פון דער ארץ־ישראל־דיגער פאַ"י אָרגאַניזאַציע „עלעמענטאַרא".

„חשוב'ע קאָנפערענץ, 2 יאָהר ווי ס'עקזיסטירט אין ארץ־ישראל די פאַ"י בעוועגונג, מ'ווייסט אָבער דאָ לחלוטין נישט פון פאַ"י. נישט מ'הערט פון איהר אין לאַנד. נישט עס פיהלען עס די חברים.

חברים איבערגעגעבענע אין גלות ווערען דאָ ענ־טוישט און געהען אַוועק פון אונז. סיבות? — די פיהרערס זענען נישט קיין פאַ"י, זיי מאַכען פון די בעוועגונג אַנ'אַנאַרכיע. די הערשענדע ליטונג נוצט אויס די בעוועגונג פאַר איינענע קעשענע אינטע־רעסען".

דעבאַטע וועגען אָפּרייסען זיך פון דער אַגודה

ה' מ. זילבערבערג (לאָדז) ערקלערט, וואָס אַזוינס וויל די אָפּאָזיציע? עס ווערט בכלל שלעכט אויס־געטייטשט, אַז מיר אָפּאָזיציאָנערען זענען נישט קיין אגודה'סטען. דאָס האָט אָבער קיין שום געמיינזאַ־מעס נישט מיטן עצם הענין. און אַזוי לאַנג ווי מיר וועלען נישט זיין זעלבסטשטענדיג, וועלען מיר נישט האָבען קיין השפעה אויף דער יודישער ארבייטער גאַס. ס'איז נישט אמת, אַז פאַ"י איז געוואַקסען אין כמות — ווי ס'האָט נעכטען ערקלערט ה' לאַנדבערג אין זיין בעריכטס - רעפעראַט — מיר האָבען, ווי כ'האָב שוין ערקלערט קיין שום השפעה נישט אויף די יודישע ארבייטער מאַסען.

שאַרף ענטפערט דעם רעדנער ה' יצחק ברויער און ערקלערט: — אַז אין דער פּוילישער אגודה זיצען תקיפים. ווי אַזוי קאָנען מיר מיט אונזערע שטימען אַריינפיהרען אין די געזעצגעבערישע אינ־סטאַנצען אגודה'שע פאָרשטעהער, וועלכע זאָלען דאָרטען שטימען געגען אונז, ווי: פאַר רייסען לוי־נען, העכערען דאָס דירה־געלד, עקסמיסיעס א. אז. וו.

ה' נ. נוסבוים (לאָדז) זאָגט: „די אגודה האָט אונז געשאַפען אלס פיקציע, כדי צו ווייזען פאַר דער וועלט, אַז זי איז אַ דעמאָקראַטישע פּאַרטיי, אונטער וועלכע עס גרופּירט זיך אַ פּועלים אָרגאַני־זאַציע. ווען פאַ"י איז געוואָרען אַ בעוועגונג, האָט מען אָנגעהויבען פּראָבירען צו ליקווידירען די פאַ"י־אָרגאַניזאַציע. איך פרעג דעם חשוב'ען ה' ד"ר ברויער: — „ווער האָט פערשריגען די אידעע וועגען ארץ־ישראל אויב נישט פראַנקפורט"!

ה' ד. בוימאַץ פערטיידיגט די שטעלונג פון דער עקזעקוטיווע וועגען בלייבען אין דער אגודה.

ה' ווייסבראָד (ניי־סאַנדז) פערשטעהט נישט, הלמאַי נעהמט אָן די אגודה אַזאַ קליינע צאָהל סער־טיפיקאַטען.

ה' קלויזנער (כזשאַנוב) פערלאַנגט מ'זאָל פער־עפענטליכען

אַ שוואַרצע ליסטע פון די פאַבריקאַנטען וועלכע באָיקאָטירען יודישע ארבייטער

ה' לעווין (לובלין) האַלט, אַז מ'דאַרף די אגודה צוריקוואַרפען דאָס „געהאַלט". וואָס זי צאָהלט די פאַ"י — 200 זל. אַ חודש, וועט מען במילא ווערען פון איהר אונאָפּהענגיג.

ראַטמאַן דאַווידאָוויטש (פּיעטריקאָוו) רעדט וועגען רעכט אויף ארבייט פאַר יודען.

דעם ריעדנער ענטפערט ה' לייבל פראַם.

ס'ווערט אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאָג אויסצו־דריקען צוטרוי דער דעלעגאַציע, וואָס ווערט מיט אַ מעהרהייט שטימען אָנגענומען.

מיט די רעדעס פון די ה"ה: פרוינד, פרידמאַן, רובינאָוויטש, שטראַסבורג, דייטש, כמיעלעווסקי, מ. לובלינער, בערגער, ראַטמאַן פּזשיטיצקי, טאָפּעל־מאַן, מעכאַן, בעניש, גרינפאַל א.א. ווערען די דעלע־גאַטען ערשעפּט און עס בעקומט אַ וואָרט צו אַנ־ערקלערונג ה' מ. אַלטער, ער זאָגט: „ס'איז פאַלש דער אויפּבּרויז פון די חברים הלמאַי איך האָב פער־לאַנגט אַז די הכשרה זאָל זיין אַ דריי־יאָהריגע, איך האָב דערמיט נישט געמיינט בלויז די חלוצים־הכ־שרה, נאָר אַ פאַך־הכשרה. צו דעם צוועק דאַרף פּראָ־קלאַמירט ווערען אַ פאָלקס־פאָנד אויף פאַך־אויס־שולונג.

עס ווערען דאַן בעשטעטיגט די רעזאָלוציעס פון די פערשידענע קאָמיסיעס.

אין צענטראַל ראַט פון פאַ"י זענען אריין פאָל־גענדע ה"ה :

הרב פרענקעל (באַרלין), ח. ל. קאָזלאָווסקי (וואַרשע). ד. קאַמינער (וואַרשע), א. ד. רויזקעס (וואַרשע), מ. זילבערבערג (לאָדז), ל. שמולעוויטש (לאָדז), מ. ראַבינאָוויטש (לאָדז), מ. פּשיבולסקי, (פּאַביאַניץ), מ. לובלינער (אַלעקסאַנדער), מ. פּשי־טיצקי (אַלעקסאַנדער), י. ל. גערשט (לאָדז), ק. לוס־טיג (לעמבערג), הרב מעערזאָן (טאַרנאָפּאָל), י. ליר־טער (לעמבערג), אדוו. פ. לובינסקי (לאָדז), אַלטער שנור (לאָדז), עובדי' הכהן (וואַרשע), גאָלדינגבורג (ווילון), איידעלס (קעלץ), דאַווידאָוויטש (פּיעטר־קאָוו), י. מ. לעווין (לובלין), קראָנזשעק (בריסק), זילבערשטראַם (בריסק), יעדוואַרנאַ (בענדין), אינ־פעלד (בזשעזשין), פּיקסמאַן (באַראַנאָוויטש), מגס. לערנער (וואַרשע), ד. ראָזענפעלד (קראָקאָ), י. ל. אָרלעאַן (קראָקאָ), ליבפעלד (טאָמאַשאָוו), מושקאַט (בעלכאַטאָוו), ש. פעלד (בעלכאַטאָוו), הערמאַן (זאַ־ווירטשע), ראַבינאָוויטש (טשענסטאָכאָוו), ווייס־בראָד (וולאָשטשאָווא), מיכלעוויטש (קראָקאָ), ווייס־באָרד (ניי־סאַנץ), שטערנשוס (קראָקאָ), זיספיין (פּולטוסק), סאַפּירא (ביאַליסטאָק), רויזמאַן (בריסק) צוקער (וויעלון), דאַרן (זדונסקאַ וואָלאַ), פערלע (קאַליש), שטראַסבערג (קיעלץ), פיינשטיין (פּראַגאַ), קאַפּלאַן (טשעכאַנאָוו), סקאַלסקי (נאָווידוואָר), קלויזנער (קשאַנאָוו),

אין צענטראַל קאָמיטעט די ה"ה :

ס. לאַנדענבערג (לאָדז), י. דייטש (לאָדז), מ. גערשט (לאָדז), י. צעדערבוים (לאָדז), נ. נוסבוים (לאָדז), ד. באָמאַץ (לאָדז), י. שילדהויז (לאָדז, ש. גרינפעלד (לאָדז), ל. פּראַם, (וואַרשאַ), מ. אַלטער (וואַרשאַ), ש. סענדעק (וואַרשאַ), נ. שטשופאַק (וואַר־שאַ), י. שייער (קאָנסטאַנטין), ח. קרוינזשעק, (בריסק), י. פּיקולאַ (בעלכאַטאָוו), וואַסערמאַן (לעמבערג), אייכערט (זדונסקאַ וואָלאַ), איצקאָוויטש (קאַליש), קרויט (קוטנאָ), מאַרק (קראָקאָ), מענציג (אַלעקסאַנדער).

אין דער עקזעקוטיווע די ה"ה: פּ. לאַנדענבערג, י. דייטש, יצחק צעדערבוים, דוד באָמאַץ, י. שייער, מ. גערשט, נ. נוסבוים, און י. שילדהויז.

אין פּאַרטיי געריכט די ה"ה: פראַם, לאַנדענ־בערג, דייטש, נוסבוים, פּיקולאַ, סענדיק און אַלטער.

רעוויזיאָנס קאָמיסיע די ה"ה: דר. שלאָסער, ראַ־דאָמסקי און י. בילויער.

די שלום רעדעס האַלטען די ה"ה:: צעדערבוים, הרב מאירזאָן, הרב זעמעלמאַן, און דר. ברויער.

פּאָרזיצער ה' דייטש שליסט די קאָנפערענץ פאַר־טאָם.

SUDOR w płynie „Ap. Kowalski" usuwa POT i WON Wystrzegać się naśladownictw.

אינהאַבער פון אַ הויז

אויסגענאַרט ביי אַ וועכטער 900 זל.

(א) אדאַם קאַרופּטשיק אינהאַבער פון הויז אויף ריסוואַניטשאַ 47 האָט דורך אַנאָנסען געמאָלדען, אַז ער זוכט אַ וועכטער אין זיין הויז.

צו קאַרופּטשיק'ן האָט זיך געמאָלדען אַ געוועזענער אַנטאָני וויטקאָווסקי און געשלאָסען מיט איהם אַנ'אָפּמאַך, לויט וועלכען וויטקאָווסקי בלייבט וועכטער פון קאַרופּטשיק'ס הויז, און קאַרופּטשיק בעקומט דערפאַר 900 זל. וויטקאָווסקי האָט געזאָלט אנהויבען זיין אַמט אין צוויי חדשים ארום. צו דער צייט האָט ער זיך, מיט גרויס שרעק דערוואוסט, אַז קאַרופּטשיק האָט זיין הויז פערקויפט און זיך אַריבערגעצויגען אויף מלינאַרסקאַ 22.

דער ענין איז נעכטען בעהאַנדעלט געוואָרען אין שטאַטישען געריכט.

דאָס געריכט האָט מעראַמשפּט קאַרופּטשיק'ן אויף 4 חדשים ארעסט.

אַ פאַטאַלער שפרונג פון אַ פוהרמאַן

(א) אויפן וועג פון בעלכאַטאָוו קיין לאָדז איז געפאָהרען מיט אַ גרויסער פוהר אָנגעלאָדען מיט קאַסטענס גאָרן דער 24 יעהריגער יוזעף פּאָדוויסאָצ־קי. אין אַ געוויסען מאָמענט האָט פּאָדוויסאָצקי גע־וואָלט אַראָפּשפּרינגען, די פוהר איז געווען אין גאַנג, ער האָט זיך פערפּלאָנטערט אין די לייצעס און איז אַריינגעפאַלען מיטן קאָפּ אונטער די רעדער פון דער פוהר, פון אונטער די רעדער האָט מען דעם אומגליקליכען אַפּויפגענומען אַ טויטען.

DO NABYCIA W BLASZANKACH LUB TEKTURZE
MAOK
TEPI ROBACTWO

געכאַפּט אַ גנב ביי דער האַנד

(א) אין דער וואוינונג פון ר. גיטלין קי־לינסקי גאַס 61 אויפ׳ [illegible] שטאָק האָט זיך אַריינגעכאַפּט אַ גנב, פערפּ[illegible] פערשידענע זאַכען און גענומען אַרויסגעה[illegible] דעם מאָמענט איז אָנגעקומען דער בעל־הבית פון דער וואוינונג און דעם גנב געכאַפּט.

דער פערהאַלטענער שלמה גלאָווינסקי (לוטאָ־מירסקאָ 37) איז אַ פּראָפעסיאָנעלער גנב שוין נישט איינמאָל בעשטראָפט.

מען האָט איהם אַריינגעזעצט אין טורמע.

בעפאַלען אַ פּאָליציאַנט אין כאַינע

אויף פּרינציפּיאַלנע גאַס (כאַיני) זענען אויף דעם אדורכגעהענדען פּאָליציאַנט אַנדזשעי נאָוואַק אָנגעפאַלען דריי אונבעקאַנטע און איהם מערדערליך צושלאָגען און פערוואונדעט מיט עפּעס טעמפּע מכ־שירים. אויפ'ן געשריי פון דעם געליטענעם פּאָלי־ציאַנט זענען אָנגעלאָפען מענשען. די אָנפאַלער זע־נען אַנטלאָפען. צו דעם פּאָליציאַנט האָט מען ארויס־גערופען די פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט איהם ערטיילט הילף.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער געשעהעניש, האָט די פּאָליציי אונטערגענומען אַנ'אויספאָרשונג און איינגיכען פעסטגעשטעלט, אַז די אָנפאַלער זענען די בעקאַנטע אין כאַיני אוואַנטורניקעס די ברידער זיגמונט און בראָניסלאַוו ציטאַן און מיעטשיסלאַוו מאַלאַנאָווסקי (פּרינציפּיאַלנע גאַס) די סיבה פון אָנ־פאַל אויפ'ן פּאָליציאַנט איז נאָך נישט בעוואוסט. די דריי אוואַנטורניקעס האָט מען אַריינגעזעצט אין טורמע.

בעריכטס-פערזאַמלונג פון אַלוועלטליכען צוזאַמענפאָהר פון יודישע קאָמבאַטאַנטען אין פּאַריז

שבת, דעם 13, ד. ח. 7 אַ זייגער אין אָוונד וועט אין לאָקאַל פון יודישען קאָמבאַטאַנטען פער־באַנד P.O.W. №6 פאַרקומען אַ בעריכטס פער־זאַמלונג פון אַלוועלטליכען צוזאַמענפאָהר פון יודי־שע קאָמבאַטאַנטען אין פּאַריז דעם בעריכט וועט אָפּגעבען דער אָנטיילנעמער אין פּאַריז וויצע־פּרע־זעס ז. מעקנעס.

איינטריט פאַר מיטגלידער און אריינגעפיהרטע געסט פריי.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, ד. 11 יולי

6.36 גימנאַסטיק. 6,50 פּליטען. 7,20 ידיעות 7.35 פּליטען. 11.57 צייט־סיגנאַל. 12,02 ידיעות 12,15 פּליטען. 1,05 פאָלקס־לידער. 1,30 פּליטען. 3,15 בערזע. 3,25 עקספּאָרט. 3,30 פּליטען. 4 שמועס פאַר קינדער. 4,15 קאָנצערט. 5 פאַר זו־מער־וואוינונגען און קור־ערטער. 6.15 גאַנץ פּוילען זינגט. 6,45 פּליטען. 7,15 רעקלאַמע־קאָנצערט. 7,30 פּליטען. 7,50 אַקטועלע שמועסען. 8 פּליטען 8,45 ידיעות. 8,55 שמועס וועגען וואַקאַציע. 9 גרויסער קאָנצערט פון העברעאישע לידער־אויסגעפיהרט פון שניאור־כאָר. 9.30 הערשפּיל. 10,10 קאָנצערט. 11 ידיעות קאָמוניקאַטען.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	— — — —		90.25
3 פּראָצענטיגע	בודאָוולאַנע	—	42.75
4 „	דאָלאַרובקאַ	—	52.30
7 „	סטאַביליזאַציע (אַמ.)		67.13
5 „	וואַרשאַווער ש.־ב.	1934	59.63
5 „	לאָדזער	„	52.80
ענגלישער פונט	— — —		26.17
דאָלאַר אָפיצ.	5.27,75	נישט אָפיצ. —	5.25
גאָלד־דאָלאַר	— — — —		9.08
גאָלד־רובל	— — — —		4.69
דייטשער מאַרק	— — —		1.80

אויספלוגען קיין פּאַלעסטינע
פון 630.— זל. אָן
אָרגאַניזירט
„אָרביס" פּיעטריקאָווער 18, טעל. 249-33
אויך הנחה־פּעסער קיין טשעכאָ־סלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויע.

לודוויק זאַץ

שפּילט די לעצטע 5 מאָל „דער גזלן"

„דער גזלן", וואָס ווערט געשפּילט מיט אַזאַ גרוי־סען דערפאָלג פון גרויסען קינסטלער לודוויק זאַץ וועט נאָך זיין אויפ'ן אַפּיש בלויז 5 מאָל, ווייל די גאַסטשפּילען זענען געצעהלטע, און זאַץ דאַרף אין קורצען זיך אומקעהרען קיין אַמעריקאַ, דעריבער דאַרפען די אַלע וואָס האָבען נאָך נישט געזעהן לודוויק זאַץ אין זיין הערליכער קרעאַציע אלס שלום־פּסח, דאָס שלימזלדיגע שניידערל אין גזלן, זיך צו־אייבען, ווייל שוין די אַנדערע וואָך קומט פאַר די פּרעמיערע פון לודוויק זאַץ'ס צווייטען שלאַגער „דער לעדיג־געהער".

פון „יונג-טעאַטער"

אין זאַל פון „פילהאַרמאָניע" גאַסטראָלירט איצט דאָס „יונג טעאַטער" פון וואַרשאַ. זיי פיהרען אויף די בערימטע געשעהעניש סאַקאָ־וואַנצעטי, וואָס האָט אין זיין צייט אויפגערודערט די גאַנצע וועלט.

דעם אָריגינעלען ספּעקטאַקעל א. נ. „באָסטאָן" וועט ווייזען „יונג־טעאַטער" נאָך זייער אַ קורצע צייט, וואָרים דאָס קומען קיין לאָדז איז אויסגע־רעכענט אויף געציילטע וואָכען און וועט זיך בעווייזען אין אַ צווייטער אויפפיהרונג.

אַ גרויסער פאָלקס-קאָנצערט אין העלענאָוו

די בעקאַנטע „קולטור ליגע" אָרגאַניזירט אויף שבת דעם 20־טען יולי ד. י. אין העלענאָוו אַ גרוי־סען פאָלקס קאָנצערט. צום דאָזיגען קאָנצערט גריי־טען זיך אַלע דער כאָר וועלכער ארבייט איממאָנ־הערלעך אונטער דער ליטונג פון פּראָפ. ט. רידער ס'ארבייט אויך דער בלאָז אָרקעסטער אונטער דער ליטונג פון פּראָפ. זאַקס, אויסער דעם נעמט אויך אָנטייל דער גרויסער סימפאָנישער אָרקעסטער אונ־טער דער ליטונג פון סעווערין פּיעטרושקאַ. מיט איין וואָרט ס'וועט זיין אַנ'אמת'ער קאָנצערט־טאָג אויסער דעם וועט אויך זיין אַ גאַנצע רייהע פון אַטראַקציעס, אייגענער בילינער בופעט אַ רייכע פאַנטען לאָטעריע א. א. וו. די ברייטע פאָלקס־מאַסען וועלען די געלעגענהייט אויף זיכער אויס־נוצען.

כאָר דאַנאַ אין העלענאָוו

נאָך דעם ערפאָלגרייכען טורנע אין די הויפּט שטעט פון אייראָפּע ווי אויך אין לאָדז טרעט אויף דער פּאָפּולערער כאָר דאַנאַ מיט נאָר אַנ'איינציגע קאָנצערט היינטיגען שבת דעם 13 ליפּיעץ 8,45 אָוונד אין פּאַרק העלענאָוו. אין פּראָגראַם די שעהנסטע שלאַגער פון זייער רייכען רעפּערטואַר אַ ספּעציעלע אויפמערקזאַמקייט פערדינט דער סאָלאָ־אויפטריט אין קאָנצערט פון בערימטען לידער זינגער מיעטשיסלאַוו פאַנג ווי אויך דער הומאָ־ריסטישער זינגער אַדאַם וויסאָצקי.

זומער טעאַטער אין סטאַשיץ-פּאַרק

היינט 9 אַ זייגער די פּרעכטיגע קאָמעדיע „אַטעלאַ פון דער צוקונפט".

אין זומער טעאַטער

גנוו. „באַנאַטעלאַ" (פּיעטריקאָווער 94)

נאָר נאָך עטליכע טעג ווער[illegible] געשפּילט די אויסגעצייכענטע קאָמעדיע „מוזיק אויף די גאַס" מיט'ן אָנטייל פון אונפערגלייכליכע מיכאַל זניטש.

אין קאָלומנאַ
איז צו בעקומען טעגליך דעם
ביליגען
פאָלקסבלאַט
ביי זאַנדמאַן, טאָרונסקאַ 8,
ווילע זשעלינסקי.

פאַרענדיגט די אויספאָרשונג װעגען מאָרד איבער מיניסטער פּיעראַצקי

46 אַדװאָקאַטען האָבען זיך געמעלדעט צו פאַרטײדיגען די אָנגעקלאָגטע

פון װאַרשע מעלדעט מען דעם „אי. ק. צ." די אויספאָרשונג װעגן דער ערמאָרדונג פון אינערן-מיניסטער פּיעראַצקי איז שוין פאַרענדיגט געװאָ-רען. די אָנטײלנעהמער אין מאָרד, װאָס געפינען זיך איצט אין דער װאַרשאַװער תּפיסה, האָט מען שוין איבערגעגעבן איבערצולײענען די אויספאָרשונגס-אַקטען. זײ אַלע געהערן צו די אוקראַינישע אונ-לעגאַלע אָרגאַניזאַציעס פון אונטערן צייכען פון דער אוקראַינישער מיליטערישער אָרגאַניזאַציע: זײ זע-נען אַרעסטירט געװאָרען אין קראָקאָ און לעמבערג.

צוליב'ן זעהר גרויסען מאַטעריאַל פון דעם פּראָ-צעס, װעט דאָס שטודירען די אויספאָרשונגס-אַקטען װאַרשײנליך נאָך געדױערן אַ לענגערע צייט.

צו פאַרטײדיגען די אָנגעקלאָגטע האָבען זיך ביז איצט שוין געמעלדעט 46 אַדװאָקאַטען פון די אוק-ראַינישע קרײזען. דער פּראָצעס װעט מסתמא גע-דױערן 3 װאָכען. ער װעט זײן אַ עפענטליכער. דער ריכטער-קאָמפּלעט װעט באַשטעהן פון 5 ריכטער.

אָנקלאָגען װעלען די פּראָקוראָרען. רודניצקי און זשעלענסקי. די ציװיל-מאָהנונג װעט אַרײנטראָגען דער קרײז פון פירטען פּיעכאָטע פּולק פון די לע-גיאָנען, װאו גענעראַל פּיעראַצקי איז געװען אָפיציר

„ראַבאָטניק" װעגען די קומענדע סײם-װאַהלען אויף דער יודישער גאַס

אין דעם נעכטיגען „ראַבאָטניק" שרײבט דעפּ. ניעדזיאַלקאָװסקי װעגן די נאָהענטע סײם-װאַהלען צװישען אַנדערן פאָלגענדעס:

„אַ חוץ די ב. ב. האָבען זיך קודם כּל געשטעלט צום נײעם די פיהרער פון געװיסע קרײזען פון דער יודישער געזעלשאַפט. װי די צײטונגען מעלדען איז פאָרגעקומען אַ געמײנזאַמע קאָנפערענץ פון די קלע-ריקאַלען, הרב לעװין „פון די יודישע װירטשאַפטלי-כע קרײזען" און ציוניסטען פון קלײנפּױלען פון דעפּ. ראָזמאַרינס גרופּע. מען זאָל האָבען, װי מען שמועסט פאַרטײלט די מיט חסד צוגעטײלטע מאַנדאַ-טען, דאָ צװײ, דאָרט אײנער, און ערגיץ װאו װי-דער צװײ. עס װעט זײן דער רב לעװין, עס װעט זײן דער רב רובינשטײן, עס װעט זײן דעפּוטאַט ראָז-מאַרין; דעם רעשט װעלען נעהמען די „װירטשאַפט-ליכע קרײזען". דער יודישער אַרבײטער אָדער יו-דישער בעל-מלאכה װעט בעקומען „אויסצוװעהלען" אַ פעסטגעשטעלטע און אײן קאַנדידאַטען-ליסטע.... באמת, אַ אידעאַלע לאַגע!

הגחות פון דער אַלבאַנישער רעגירונג

פאַר יודישע קאַפּיטאַליסטען. װאָס װילען זיך בעזעצען אין אַלבאַניע

לאָנדאָן, 10 (יט"א טעלעגראַפיש)

די אַלבאַנישע רעגירונג האָט בעשלאָסען צו מאַכען גרויסע הגחות פאַר יודען װאָס װעלען זיך בעזעצען אין אַלבאַניע און דאָרט אינװעסטירען זײערע קאַפּיטאַלען.

פּוטערװאַרג פון רוסלאַנד

װאַרשאַ, 10. (טעל.) קײן װאַרשא איז אָנגע-קומען דער ערשטער טראַנספּאָרט סאָװיעטישע פּוי-טערס װאָס איז אײנגעקױפט געװאָרען פון פּוטער-סוחרים. צוזאַמען זענען אײנגעקױפט געװאָרען פּוטערס אויף אַ סומע פון 5 מיליאָן זלאָטעס. עס זענען אָנגעקומען 34 טויזענד קאַראַקול-פעלעכלעך און עטליכע טויזענד פּאַפּיליך פעלעכלעך.

Dr. med. H. LUBICZ

פאַר הויט. װענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 114-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8—10. 12—2 און 5—8 אָװענד
זונטאָג פון 9—11 בײטאָג און יום-טוב פון 9—1.
פאַר דאַמען — אַ בעזונדערער װאַרטע-זאַל.

2 צימער און קיך

קאָמפאָרטאַבעל מיט באַדע-צימער, דירעקט פון װירט, װערט געזוכט אין צענטרום שטאָט. אָפערטען אונטער „R" אין אַדמיניסטר.

קרײנע אַנאַנסען

פרײע פּאָסטענס

ס'װערט געבױכט אַ קװאַליפיצירטער פערקויפער און אַ יונגעל אין אַ הורט-שניטװאַרג-צוזאַמען-געשעפט בענען גוטען האָנאָראַר. אָפערטען אונטער „K" אין אַדמ. פון דער צײטונג. 9426

ס'איז נויטיג אַ יונגעל צו רונד-און צודאַמען-מאַשינלעך און אַ לערן-יונגעל. צו ערפאַהרען זשעראָמסקיעגאָ 6, אין דער סװיטער-פאַבריק.

ראַקאַלען

איבערצוגעבען אַ גרויס לאָקאַל געאײגנעט אויף אַן עקספּעדיציע אָדער קלײנע פאַבריק אין צענטרום שטאָט מיט עלעקטריע, װאַסער און צײטאַרײלינג קראַפט אויף שטשעליעצקאָ (קעלעינגאַ 5), צו ערפאַהרען פּיעטריקאָװער 54, בײ די פאַראײניגטע פלײשער.

פאַרשידענעס

צו אַ גוט-פּראָספּערירענדעס געשעפט אָדער פאַבריקאַציע, װיל איך צוטרעטען אַלס שותף. אַ קאַפּיטאַל פון 50 טויזענד זלאָטיס, אויך מעהר. אָפערטען אין אַדמ. פון דער צײטונג אונטער „P. 50".

Skradziono mi 2 dolarówki za Nr. Nr: 1) 1395915, 2) 854911, które unieważniam. Krongold. Nowomiejska 19. 9423

Żaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na zł. 10.– na imię Holcman Frajdla za Nr. 74000 z dn. 12/I–1931.

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej za Nr. 69953 z dn. 8/IV–1931 r. na zł. 15.— na imię Galas Chil, Al. I Maja 18.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרױען-קראַנקהײטען
פאַרהיטונג געגען שװאַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4—8 אָװענד.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהײטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שװאַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראַגמע, 1-טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָװ.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער װאַרטע-זאַל פאַר פרױען.

Dr. med. IGNACY GRYNBERG

אינערליכע קראַנקהײטען
(ספּעציאַליסט פאַר האַרץ-קראַנקהײטען)
17 CEGIELNIANA 17
telefon 174-15.
נעהמט אָן פון 6 ביז 8 אָװענד.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2—3 און פון 6—8 אָװ.

Dr. Med. J. Schlosser

כירורג
צעגעלניאַנאַ 30 טעל. 122-16
נעהמט אָן טעגליך פון 4—7 אָװ.

לאָדזשער יודישער לאָקאַטאָרען און סובלאָקאַטאָרען-פאַראײן
געפינט זיך
אויף פּיעטריקאָװער 31, װ. 22
טעל-38-264
דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך, פון 6 ביז 9 אָװענד. ס'װערען געשריבען בּיטעס ערטײלט עצות, אויסגעגליכט סכסוכים און געפיהרט כל'ערלײ דירות און עקסמיסיע-פּראָצעסן.

אויטאָגענישע שװײסונגען
מעטאַל-בעאַרבײטען
שלאָסערײ-אַרבײטען
מאַשינען-טײלען
און װערקצײג
פירט אויס ביליג

J. REDER, Łódź
11-טער ליסטאָפּאַד 11-13

Dr. med. Leon Familier

אינערליכע און קינדער-קראַנקהײטען
6. שערפּיען 37 (בענעדיקטאַ)
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

ד"ר ס. קאַנטאָר

ספּעצ. פאַר הויט און װענערישע קראַנקהײטען (מענער-שװאַכע)
פּיעטריקאָװער 90, טעל. 129-45
נעמט אָן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אָװ

ד"ר העלער

ספּעצ. פאַר הויט און װענערישע קראַנקהײטען און מענער-שװאַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָװנט.
זונטאָג פון 10—12 מיטאָג.
פאַר פרױען אַ ספּעציעלער װאַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — למטשניצע-פּרײז

PRZETARG.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza publiczny przetarg na wykonanie w stanie surowym części gmachu szkoły powszechnej przy zbiegu ul. Mackiewicza i Olsztyńskiej (na Radogoszczu); oferty pisemne, odpowiadające treści kosztorysu ślepego. należy składać w Zarządzie Miejskim, Plac Wolności 14, III piętro, w pokoju Nr. 44 dnia 24 lipca r. b. do godz. 11 rano w kopertach należycie zamkniętych i zalakowanych, z napisem: „Oferta na wykonanie w stanie surowym części gmachu szkoły powszechnej przy zbiegu ul. ks. Mackiewicza i Olsztyńskiej".

Szczegółowe informacje oraz ślepy kosztorys z warunkami przetargu otrzymać można w Wydziale Budownictwa. Pl. Wolności 14, II p. w pokoju Nr. 25.

Otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu o godz. 12 w południe w gabinecie naczelnika Wydziału Budownictwa.

Łódź, d. 11 lipca 1935 r.

Zarząd Miejski w Łodzi.

שנעל-דרוקערײ בראַמבערג

צעגעלניאַנאַ 8. טעל. 255-09

פירט אויס:
ברית-בויגען, קאָנװערטען, רעכנונגען, קװיטאַנציעס, פערלאָבונגס- און חתונה-קאַרטען, װיזיט-קאַרטען, טריקאָ- און קאָנטעקציע-עטיקעטען, שטרימף-באַנדראָלען

רעעל, מאָדערן און שנעל, !!! און ביליג

אַלע װײסע,

קלײדער, אַנצוגען, מאַנטלען, קינדער-גאַרדעראָב און װעש
װאַשט, פּוצט, רײניגט און פאַרבט
די בעװאוסטע יודישע כעמישע װעשערײ און פאַרבערײ
„עריקאַ"
מלי נאַרסקאַ 2 (בײם רוג בוז צושינער)
די ביליגסטע פּרײזען, רעעלע, אונשעדליכע אויספיהרונג
צופאָהר מיט די טראַמװאַיען 1, 6, 14.

שײטלען

מיט פּאַריזער שרינדען און פערטיגע שײטלען
בײ קערש.
סקװעראַװאַ 15

װיכטיג פאַר דאַמען
נאָר 2 זל. װערען פאַר איבערגע מאַכט די עלטעסטע
הימען!
אויף גאַנץ נײ און אויף נײע היטען צו-געדענקט די אַדרעס
3.50
Modystka „TOLA"
23 Zawadzka 23

אַבציעמאַרקען-פאַבריק

WYTWÓRNIA ODBIJANEK
פאַר: שטרימף, מאַנופאַק-טור, זײדע, טריקאָטאַזש און גאַרבערײען
פערטיגט אויס די דרוקערײ
„FUTURA"
Piotrkowska 64
tel. 236-25.

צאָהן-אַרצט
ס. װאָטניצקא
65 נאַפּיורקאָװסקיעגאָ 65
נעמט אָן פון 9—1 און פון 3—8 אָװענד

דער פאָטאָגראַפישער אַטעליער
„POLONJA"
גדאַנסקאַ 31
גיט אַלם פּרעמיע אויף אַ קורצע צײט
7 רעטושירטע פאָטאָגראַפיעס
מיט אַ פאַרגרעסערונג נאָר פאַר 1.50
פאַר יודען, װאָס פאַהרען נאָך פּאַלעסטינע, װערט אויסגעפערטיגט אַלע סאָרט פּאַס-פאָטאָגראַפיעס
שנעל, גוט און ביליג.
בעמערקונג: גרויסע בילדער מאַך איך צו זעהר נידריגע פּרײזען.
מיט אַכטונג
אינהאַבער: גוטערמאַן
לאָדז, גדאַנסקאַ 31.

אַנאַנסען איז נײעם פאָלקסבלאַט האָבען דעם גרעסטען דערפאָלג.

אַנאַנסען-פּרײז פאַר אַ מילימעטער-שורה

מאָר'ן טעקסט—18 גר. פּרײטאָג און ערב-יום-טוב—24 גר.
אין טעקסט—40
זעהן טעקסט—12—
פּיסער דער טעקסט 50 פּראָצ. טײערער. אויספיהר 100 פּראָצ. טײערער. טעלעגראַמען — 10 גר. אַ װאָרט

קלײנע אַנאַנסען-פּרײז:
אין לאָדז — אַ װאָרט
מיט פעטערן אַ װאָרט. אויף דער ערשטער — 5 גר. אַ װאָרט אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

פּאָליטישע פּלאַטפאָרם
פון דער ענגלישער ציוניסטישער פעדעראַציע

(סוף)

דאָ האָט (יט"א) אין הסכם מיטט די פּאַר־מולירטע הויפּט־פּרינציפּען ענטהאַלט די פּלאַטפאָרם דעם פאָלגענדען פּראָגראַם, וועלכען די פעדעראַציע פון די ענגלישע ציוניסטען וועט פערטיידיגען אויף דעם 19־טען ציוניסטישען קאָנגרעס:

1) די פּאָליטיק פון צוזאַמענאַרבייט מיט גרויס בריטאַניען אַלס מאַנדאַט־מאַכט אין ארץ־ישראל מוז ווייטער בילדען דעם יסוד פון דער ציוניסטישער אַרבייט. גלייך ווי אין דער פערגאַנגענהייט, אַזוי אויך אין דער צוקונפט מוזען מיר מאַכען אַלע בעמיהונגען, כדי אויסצווירקען ביי דער רעגירונג פון דער מאַנדאַט־מאַכט אונזערע פאָדערונגען אַלס בעגרינדעטע אייגענע רעכט אויף סמך פון מאַנדאַט, און די ערוואַרטונגען, וועלכע עס האָט ערוועקט די באַלפור־דעקלאַראַציע. די פאָ־דערונגען און טענות קענען און מוזען נאַכדריקלי־ליך אַרויסגערוקט ווערען מיט דער בעריקזיכ־טיגונג פון פּרינציפּ פון פריינדליכער צוזאַמענ־אַרבייט.

2) דער וואוקס און פערברייטערונג פון דער עליה בילדען די רעאַלע מאָס פון ציוניסטישען פאָרטשריט און ערפאָלג. די ביז־איצטיגע עליה־בעגרענעצונגען זענען מעהר נישט בעריקזיכטיגט דורך דער לאַגע אין א"י גופא און זענען נישט יושר־דיג לגבי דעם יודישען פאָלק. דער קאָנ־גרעס דאַרף בעאויפטראַגען די קינפטיגע עקזעקו־טיווע ווידער צו בעהאַנדלען מיט דער רעגירונג דעם גאַנצען עליה־פּראָבלעם כדי די עליה־פּאָר־שריפטען זאָלען מעהר ענטשפּרעכען די אַקטועלע בעדינגונגען אין א"י און די בעדערפענישען פון יודישען פאָלק.

3) דער באָדען־פּראָבלעם איז אין א"י גלייך אַזוי וויכטיג ווי די עליה־פראַגע. דער קאָנגרעס מוז אויפפאָדערען דאָס יודענטום צו פאַר־גרעסערען די אַנשטרענגונגען דורך דעם יודישען נאַציאָנאַל־פאָנד, כדי צו זיכערען ענטשפּרעכענדע ערד־שטחים פאַר יודישער קאָלאָניזאַציע. דער מצב אין א"י איז אין דעם פּרט נישט נאָר נישט־בעפרידיגענד נאָר אפילו געפעהרליך. בעת דער ישוב איז געשטיגען ביז 25 פּראָצ. פון דער גאַנצער בעפעל־קערונג בעטרעפט דער יודישער באָדען־בעזיץ נישט מעהר ווי 7 פּראָצ. דער קאָנגרעס מוז פאָדערען אָפּצושאַפען די בעגרענצונגען, וואָס בע־שווערען די יודישע קרקע־קניות. בעגריסענדיג דאָס איבערנעמען די חולה־קאָנצעסיע, מוז דער קאָנ־גרעס פאַרלאַנגען צו פערלייכטערען די יודישע קאָלאָניזאַציע און אגב דורך שטיצען די יודישע בעמיהונגען ביים געפינען וואַסער פאַר דער ענט־וויקלונג פון דאַזיגען גרויסען שטח. דער קאָנגרעס דאַרף אויסדריקען זיין איבערציינונג, אַז עס איז שוין ריף געוואָרען די צייט צו עפענען עבר־הירדן פאַר דער יודישער קאָלאָניזאַציע, וואָס עס וועט געשאַפען די מעגליכקייט פון א ראַדיקאַלער און פאַר אַלעמען גינסטיגער לעזונג פון דעם באָ־דען־פּראָבלעם אין א"י.

4) ווייטער ווערען בעהאַנדעלט די פראַגען, וואָס זענען פערבונדען מיט דערווירטשאַפטליכער ענטוויקלונג פון לאַנד, ווי פערקלענערען די דיס־פּראָפּאָרץ צווישען אימפּאָרט און עקספּאָרט, פער־בעסערען דעם טראַנספּאָרט און שיצען דעם גלייכגעוויכט צווישען דער לאַנדווירטשאַפטליכער און שטאָטישער ענטוויקלונג. אַלס נאָהענטסטע ווירט־שאַפטליכע אויסגאַבען פון דער בעוועגונג ווערט אויסגערעכענט די פערוואַרבונג פון אינטענסיווע קולטיווירונג פון נייע ערד־שטחים. פינאַנציעלע פערפעסטיגונג פון די נאַציאָנאַלע קרנות, צוזאַ־מענאַרבייט מיט די קוואַזי־נאַציאָנאַלע פינאַנצ־יעלע אינסטיטוציעס, פערבעסערן די הכשרה־מע־טאָדען, אויסאַרבייטען א פּלאַן פון עפענטליכע אַרבייטען א. אז. וו.

5) איבערגעהענדיג צום יודישען פּאָליטישען מצב אין א"י בעטאָנט די פּלאַטפאָרם, אַז דער קאָנגרעס דאַרף דעקלאַרירען די דויערענדע אָפּאָ־זיציע פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און פון דעם יודישען פאָלק אַלס גאַנצעס געגען דער בילדונג פון א לעגיסלאַטיוו־ראַט אין א"י אויף דער איצטיגער שטופע פון ענטוויקלונג. די יו־דישע בעפעלקערונג אין א"י קען זיך נישט גע־פינען אין א מצב פון א מינדערהייט. דער מהות פון דער א"י־דיגער ענטוויקלונג בעשטעהט אין דעם אונאויפהערליכען וואוקס פון דער יודישער בע־פעלקערונג און קיין זאַך טאָר נישט געטון ווערען וואָס קען שטערען דעם דאָזיגען וואוקס אָדער וועט צונעמען ביים יודישען פאָלק זיין פּאָזיציע פון א פאָלק, וואָס ענטוויקעלט זיך פריי אין זיין נאַציאָנאַלער היים. דער קאָנגרעס דאַרף פער־לאַנגען, אַז אין די שטעט, וואו די יודישע בע־פעלקערונג בילדעט א מערהייט, זאָל די פּאָזיציע פון די יודען אין דער לייקאַלער זעלבסט־פערוואַל־טונג ענטשפּרעכען זייער צאָהל. דורך ענטוויקלען די יודיש־אַראַבישע צוזאַמענאַרבייט אין אַזעלכע זעלבסט־פערוואַלטונגען קען געפּלאַסטערט ווערען דער וועג צו א ווייטערער צוזאַמענאַרבייט אין א ברייטערען מאַסשטאַב ביים פערוואַלטען מיט'ן לאַנד אַלס גאַנצעס. די שטעלונג פון יודישען פאָלק צו די אַראַבער אין א"י בלייבט פון פריינט־שאַפטליכען כאַראַקטער און שטיצט זיך אויף דער שטרעבונג צו צוזאַמענאַרבייט ביי דער ענטוויק־לונג פון לאַנד פאַר'ן וואוילזיין סיי פון די יודען און סיי פון די אַראַבער.

6) דער קאָנגרעס דאַרף ווידער בעטאָנען דעם פּרינציפּ פון יודישער אַרבייט אין א"י מיט'ן צוועק צו זיכערען דער יודישער אַרבייט אַזאַ פּלאַץ אין דער יודישער ענטוויקלונג אין א"י, אַזאַ וועלכען עס איז נישט מעגליך א געזונדער יודי־שער ווירטשאַפטליכער סיסטעם.

7) דער קאָנגרעס דאַרף ווידער בעשטעטיגען דעם פּרינציפּ פון נאַציאָנאַלער דיסציפּלין און זיין געגנערשאַפט צו יעדער סעפּאַראַטיסטישער טע־טיגקייט, וועלכע איז געגענזעצליך צו די בעשלוסען פון קאָנגרעס און זיינע אויספיהר־אָרגאַנען.

8) דער קאָנגרעס דאַרף בילדען אַזאַ לייטונג פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, וואָס וועט מיט זיך פאָרשטעלען פּאָליטיש די ענגסט פּרעכענ־סטע רעפּרעזענטאַנץ פון יודישען פאָלק, די ווירק־זאַמע אָנפיהרונג מיט דער אַרבייט פון דער עקזעקו־טיווע און די קאָנצענטרירונג פון אַלע טיילען פון דער אָרגאַניזאַציע און אַן עקזעקוטיווע אויפ'ן יסוד פון א פעראייניגטען, קאָנסטרוקטיווען פּראָגראַם.

אין די ווייטערע פּונקטען פון דער פּלאַטפאָרם ווערען בעהאַנדעלט די פראַגען פון פּראָפּאַגאַנדע העברעאישע שפּראַך, בילדונג און רעליגיע. אין דער לעצטער פראַגע ווערט בעטאָנט, אַז דער קאָנגרעס דאַרף זיכערען די רעספּעקטירונג פון די יודישע טראַדיציעס אין א"י מיט א ספּעציעלער ריקזיכט אויף אָפּהיטען דעם שבת און יו"ט, ווי אויך כשרות. בנוגע דער יודישער אַגענץ ווערט אָנגעוויזען, אַז די פראַגע ווי אַזוי עס פונקציאָנירט די פערברייטערטע יודישע אַגענץ איז פון דרינ־גענדער בעדייטונג און דער קאָנגרעס דאַרף אָנ־נעמען שריט, כדי צו זיכערען די מעגליך גרעסטע אונטערשטיצונג פון דעם אויפבוי פון דער יו־דישער נאַציאָנאַלער היים מצד אַלע טיילען פון יודישען פאָלק אינערהאַלב אָדער חוץ דער ציו־ניסטישער אָרגאַניזאַציע.

צום סוף פון דער פּלאַטפאָרם ווערט דער־צעהלט, פאַרוואָס עס איז נישט צושטאַנד געקומען צו דער קאָנסאָלידירונג פון דעם גאַנצען אַלגעמיינעם ציוניזם און עס ווערט בעטאָנט, אַז די ענגלישע ציוניסטישע פעדעראַציע שטיצט דעם פּרינציפּ, דאָס „אַלע קלאַסען פון יודישען פאָלק זענען צו־גלייך בערעכטיגט זיך צו בעטייליגען אין די שאַנ־סען און פליכטען פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים און שטרעבט צו ערמוטיגען די פּריוואַטע איניציאַטיוו ווי אויך פּריוואַטע אינדוסטריעלע און האַנדעלס — אונטערנעמערשקייט גלייכצייטיג מיט דער מאָבילידירונג פון אַלע נאַציאָנאַלע רעסורסען פאַר דעם אויפבוי פון א"י. די פעדעראַציע האָט זיך אַקטיוו בעטייליגט אין דער בילדונג פון דער וועלט־פעראייניגונג פון אַלגעמיינע ציוניסטען, וועל־כע שטרעבט צו בויען א"י אויף די יסודות פון א גערעכטער סאָציאַלער און עקאָנאָמישער אָרד־נונג, דורכגעדרונגען מיט די העכסטע עטישע און סאָציאַלע אידעאַלען פון יודישען פאָלק. די פאָר־שטעהער פון דער פעדעראַציע וועלען אַרויס־טרעטען אויף דעם קאָנגרעס פאַר פלעגען ווייטער דעם גייסט פון מלוציות, וואָס האָט בעגייסטערט די אַרבייט פון טויזענדער פּיאָנערען אין א"י און וואָס בלייבט אויך אין די טעג פון גרויסער עקס־פּאַנסיע דער פונדאַמענטאַלער עלעמענט פון אונזער נאַציאָנאַלער שטרעבונג."

קאַרלסבאַד אַמאָל און היינט

פון ב. א. גליקסמאַן

אויך אין די קאַרלסבאַדער קונסט סאַלאָנען מערקט זיך דער קריזיס. ביי „פּאָף" אין גרעסטען בע־ריהמטען האָטעל, געפינט זיך דערנעבען א קונסט־סאַלאָן פון די טייערסטע בילדער, וואָס די בעריהמ־טסטע מאָהלער שיקען אַהין אויף קאָמי.

פאַראיאָהרען האָב איך דאָרט געזעהען א בילד פון דריי רבנים וואָס יעדער דורכגעהער האָט דאָס בעוואונדערט. האָב איך מיר געטראַכט, אויב ס׳ וועט אונז אַרוים א דאָלאַרובקע מיט א געווינס, וועט לען מיר דאָס בילד קויפען פאַרן „בית מחסה לזקנים", אויב ס׳פּובליקום שענקט צו ווייניג אויפ־מערקזאַמקייט אונזער זקנים־הויז, וועט דאָס בילד צוציהען עולם, און מיר וועלען זיך אַרויסשלאָגען די הוצאות.

לעת עתה האָבען די „דאָלאַרובקעס" נישט גע־ווינען, אָבער דאָס שעהנע בילד איז נאָך דאָ. קריי־זים. נישטאָ קיין קונים.

ווייטער שטעהט אונטער אַנדערע זעהענסווירדיגע בילדער א שעהן געמאָלטער האָן, אַלע בעוואונדערען דעם האָהן, נאָר קויפען, לאָ, מחמת קריזיס.

דער האָן דערמאָנט מיך אין א גלייכווערטעל פון לאָדזער רב ר׳ אליהו חיים מייזל זצ"ל, געקומען צו איהם א רב׳ל פון א קליין שטעטעל מיט א בקשה ער דאַרף התונה מאַכען א טאָכטער, האָט איהם דער רב זצ"ל געגעבען א עמפּפעהלונגס בריף צו אנשים נכבדים און אין עטליכע טעג האָט ער צונויפגעקלי־בען עטליכע טויזענד רובל.

אין עטליכע חדשים שפּעטער קומט קיין לאָדז שוין א. בעוואוסטער רב פון א גרויסע שטאָט אויך מיט דערזעלבער בקשה און דער רב האָט איהם אויך תיכף געגעבען אזא עמפּפעהלונגס בריף, ער האָט זיך אָבער אַרומגעדרעהט עטליכע וואָכען און קוים, קוים צונויפגעקליבען א פּערטעל ווי יענער רב׳ל.

קומט דער רב מיט א טענה צום לאָדזער רב. סטייטש, יעדער קען דאָך מיך, וואָס שטעה איך נידריגער פאַר יענעם רב׳ל? איהם האָט מען בעשאָטען מיט געלד און מיך גרינגגעשעצט.

ענטפערט איהם דער לאָדזער רב מיט א שמוי־כעל:

— איהר פערשטעהט? אז מ׳געהט קויפען אין מארק א לעבעדיגען האָן, צאָהלט מען פאַר איהם 2—3 רובעל, אויב א מאָלער מאָלט אויס א האָן וואָס זעהט קוים אויס ווי לעבעדיג צאָהלט מען פאַר איהם אין די טויזענדער.

איהר זענט א בעוואוסטער רב ווי א לעבעדיגער האָן, און יענער רב׳ל ווי א געמאָלטער האָן קומט יע־נעם מעהרער.

מיטן היינטיגען אַרטיקעל בין איך אויסען צו בעטען דעם לאָדזער און קאָלומנער יודישען עולם, א גרויסען אנטייל צו נעהמען און צו שטיצען די פערוויילונג וואָס קומט פאַר זונטאַג דעם 7 יולי אין קאָלומנע אין בעסערס פענסיאָנאַט, לטובת דעם לאָדזער זקנים הויז וואָס געפינט זיך איצט אין א קריטישער לאגע

—•=•—

מאַגדאַ לופּעסקו
געליבטע פון רומענישען קעניג

(די געשיכטע דערצעהלט מאַגדאַ׳ס מומע)

— 12 —

מאַגדאַ האָט דערווייל אָפּגעשיקט איהר מאַן, דעם אָפיציר אַ גט, און זי האָט זיך אינגאַנצען איבערגעגעבען צום פּרינץ.

דאָס האָט נאָך מעהר אויפגערודערט די עפענט־ליכע מיינונג אין רומעניע.

אָבער איצט, ווען ס׳איז אין רומעניע בע־קאַנט געוואָרען, אַז מאַגדאַ האָט אפּגעג׳גט איהר מאַן, האָט קאַראָל׳ס ווייב, העלענאַ, פערעפענט־ליכט אַ דאָקומענט, וואָס האָט נאָך מעהר ביי דער וועלט פערשוואַרצט קאַראָל׳ס פּנים. זי האָט זיך נישט געשעמט און האָט איהם אָנגערופען מיט די ערגסטע נעמען; זי האָט איהם בעשולדיגט אין אומטריקייט און ברוטאַלער בעהאַנדלונג, און זי האָט אַפילו געזאָגט, אז אַזאַ מאַן און אזא פאָ־טער און אַזאַ פּרינץ איז פּשוט נישט ווערט צו זיין אַ קעניג.

דער רומענישער פּאַרלאַמענט, וואָס איז דאַן רעגירט געוואָרען פון קאַראָל׳ס ערגסטע שונאים און געגנער, האָט זיך בענוצט מיט דער פּרינצע־סינ׳ס ערקלערונג, און האָט גלייך אויפ׳ן אָרט בטל־געמאַכט די חתונה צווישען דעם פּרינץ קאַראָל מיט דער פּרינצעסין העלענאַ.

אָבער קאַראָל האָט זיך אַפילו פון דעם נישט גענומען שטאַרק צום האַרצען, און ער איז נאָך געווען דערפון העכסט צופרידען.

ערשטענס, איז ער פּטור געוואָרען פון אַ צרה, אַ פרוי, וועלכע ער האָט קיינמאָל נישט ליב געהאַט; צווייטענס וועט ער קאָנען לעבען פראַנק און פריי, אומגעשטערט מיט אַ פרוי, וועלכע ער האָט ליב מיט זיין גאַנצען פייער פון דער נשמה — מיט מאַגדאַ׳ן.

אָבער פאַר מאַגדאַ׳ן האָט דאָס נאָך אַלץ נישט געהייסען, אַז דער פּרינץ וועט מיט זהר חתונה האָבען. אַנ׳אַנדערע פרוי אויף מאַגדאַ׳ס אָרט, וואָלט אפשר אַזוי געטראַכט, אָבער נישט מאַגדאַ.

מאַגדאַ איז געווען צו־קלוג דערפאַר, און זי האָט גוט געוואוסט, אַז קאַראָל׳ס געזעצליכע פרוי קאָן זי קיינמאָל אין איהר לעבען נישט ווערען.

און קאַראָל׳ס פאָטער, דער קעניג פערדינאַנד, איז זעהר שטאַרק קראַנק געוואָרען און זיינע טעג זענען געווען געצעהלטע.

מאַגדאַ האָט געוואוסט, אַז ווען דער קעניג שטאַרבט, וועט קאַראָל מוזען ווערען קעניג.

און אָט איז דער קעניג פערדינאַנד געשטאָר־בען, און די קעניגין מאַריע האָט זיך שטאַרק בענאַרישט; זי האָט געהאַט אַנ׳אויג אויפ׳ן טראָן און זי האָט געמיינט, אַז מיט דעם, וואָס זי וועט קאַראָל׳ן פערבאָטען צו קומען צו זיין פאָטער׳ס לויה, וועט זי מיט דעם קאָנען דערשלאָגען די קרוין. אָבער דאָס איז געווען דער אָנהויב פון איהר סוף.

דער קעניגינ׳ס בעפעהל, אַז דער פּרינץ קאַ־ראָל זאָל נישט קומען צו זיין פאָטער׳ס לויה האָט אויפגעצאָרנט דאָס גאַנצע לאַנד.

דאָס פאָלק האָט געוואוסט ווי שטאַרק פאָטער און זוהן האָבען זיך ליב געהאַט. און ווי פאַר־באָט עס א מוטער, איבערהויפּט איהר זוהן, צו בעגלייטען זיין פאָטער צו זיין אייביגער רוהע?

מען דאַרף דאָך דערצו האָבען אַ האַרץ פון אַ שטיין! און די קעניגין מאַריע האָט מיטאַמאָל פערלוירען איהר גאַנצען חן ביים פאָלק. די מיליטאַריסטען, וואָס האָבען שטענדיג אָן קאַראָל׳ן ליב געהאַט, האָבען די קעניגין איצט נאָך מעהר געהאַסט און האָבען נאָך איצט מעהר פערדאַמט די גאַנצע ראַיאַליסטישע קליקע.

די מיליטאַריסטען האָבען אויסגענוצט די גע־ענדערטע שטימונג און האָבען געפאָדערט, אַז פּרינץ קאַראָל זאָל ווערען קעניג. און דאָס גאַנצע רומענישע פאָלק האָט געקוקט קיין פּאַריז צו קאַראָל׳ן... די ראַיאַליסטען האָבען געקריצט מיט די ציין, אָבער די וועלט האָט דערוואַרט אָבּער־קערעניש אויף די באַלקאַנען.

די רומענישע מיליטאַר־סטען האָבען איינגע־לייגט וועלטען. זייער גרעסטע אַמביציע איז גע־ווען, אַז קאַראָל זאָל אַהיימקומען און פערנעמען דעם טראָן.

די קעניגין מאַריע מיט איהר חברותא איז פערדריקט געוואָרען אין הינטערגרונד.

איצט האָבען די מיליטאַריסטען געהאַט די דעה אין לאַנד און זיי האָבען געפאָדערט, אַז קאַראָל זאָל ווערען דער קעניג!

אָבער ווי אַזוי? אַלע האָבען געוואוסט ווי שטאַרק מאַגדאַ האָט ליב דעם פּרינץ און ווי הייס קאַראָל לייבט מאַגדאַ׳ן — וועט זי איהם וועלען אָפּלאָזען? וועט ער זי איבערלאָזען, צי וועט ער זי מיטנעמען מיט זיך?

אָבער דאָס איז דאָך אוממעגליך...

ער קאָן דאָך נישט חתונה האָבען מיט זיין יודישער מעטרעסע און זי מאַכען פאַר אַ קעניגין!...

אַ ספּעציעלע דעלעגאַציע פון הויכע אָפי־צירען איז אָפּגעפאָהרען קיין פּאַריז איבערצו־רעדען מיט׳ן פּרינץ.

קאַראָל האָט זיך מיט דער דעלעגאַציע געזעהן און ער האָט מיט זיי גערעדט; אָבער אַהיימ־פאָהרען — אַ בעדינגונג מאַגדאַ! אַהיימפאָהרען האָט קאַראָל נישט געוואָלט.

עס איז איהם געווען גאַנץ גוט אין פּאַריז אויך. אין פּאַריז איז ער געווען פריי צו טון וואָס ער וויל; קיינער האָט איהם נישט געזאָגט קיין דעות. פריי פון פּאָליטישע אינטריגעס, פריי פון פּאָליטישע שונאים — טאָ צו וואָס זאָל ער אויף זיך פּלוצים נעמען דעם שווערען עול פון צו זיין אַ קעניג?

בפרט נאָך אונטער אַזעלכע אומשטענדען.

דיי גאַנצע צייט, וואָס קאַראָל האָט גערעדט מיט דער דעלעגאַציע, איז מאַגדאַ געשטאַנען ביי זיין זייט. מאַגדאַ, ווען זי האָט דערזעהן די דע־לעגאַציע, האָט געוואָלט איבערלאָזען קאַראָל׳ן און זיי נישט שטערען, אָבער קאַראָל האָט זי נישט בעלאָזט אַוועקגעהן פון זיך.

„פאַר דיר מיין טייערע, האָב איך נישט קיין סודות, און דו דאַרפסט זיין דערביי, ווען איך גיב זיי מיין ענטפער..."

אָבער ווי איבערראַשט איז די דעלעגאַציע געוואָרען, ווען זיי האָבען זיך דערוואוסט פון מאַגדאַ׳ס שטעלונג צו דער גאַנצער זאַך! מאַגדאַ האָט מסכים געווען נאָר אַנ׳טראָן, נור זי האָבען דער־וואַרט. נישט נאָר זי האָט זיך נישט געשטעלט קאַ־ראָל׳ן אין וועג, נאָר פערקערט: מאַגדאַ האָט שטאַרק צוגערעדט קאַראָל׳ן אַהיימצופאָהרען מיט דער דע־לעגאַציע און איבערנעמען דעם טראָן.

זי האָט קאַראָל׳ן נאָך מעהר צוגערעדט ווי די דעלעגאַציע.

און אין רומעניע זאָגט מען נאָך עד־היום, אַז אויב מאַגדאַ לעבט נאָך, האָט זי עס נאָר צו פערדאַנקען דער שטעלונג, וואָס זי האָט דאַן גענומען. ווייל מיט דער שטעלונג איהרער האָט זי דאַן געוואונען דעם גאַנצען רעספּעקט פון די מיליטאַריסטען.

אָבער קאַראָל האָט אַלץ נישט געוואָלט אַהיימ־פאָהרען, ווערען קעניג. ער האָט זיך געבעטען ביי מאַגדאַ׳ן מיט טרערען, זי זאָל איהם נישט צווינגען צוריקצוקערען זיך קיין רומעניע...

אָבער אפשר טוט זי דאָס דערפאַר, ווייל זי האָט איהם שוין מער נישט ליב? אפשר וויל זי שוין פּטור ווערען פון איהם?..

אָבער מאַגדאַ האָט קאַראָל׳ן פערזיכערט, אַז זי האָט איהם אַלץ אַזוי שטאַרק ליב ווי פריהער אָבער זי וויל נישט, אַז איהר געליבטער זאָל זיין אַ שוואַכלינג. ער מוז — יאָ, ער מוז עס צוליב איהר — צוריקפאָהרען קיין רומעניע און זיך אָפּ־רעכענען מיט זיינע שונאים. ער מוז בעווייזען זיין פאָלק, אַז ער איז נישט דאָס, וואָס זיינע שונאים האָבען געזאָגט.

זי וויל נישט, אַז איהר געליבטער זאָל בלייבען אַנ׳אויסגעלאָכטער, אַ בעשפּיגענער.

אויסער דעם האָט זיך דאָס לאַנד דאַן גע־פונען אין אַ קריטישער לאַגע. דער קעניג איז געשטאָרבען און די קעניגין האָט זיך גערסען צום טראָן, און דאָס האָט מאַגדאַ נישט געוואָלט דערלאָזען.

אין מאַגדאַ׳ן האָבען זיך דערוועקט פּאַטריאָ־טישע געפיהלען. זי אַ יודישע פרוי, האָט גע־קעמפט, אַז איהר געליבטער זאָל הערשען איי־בער׳ן לאַנד, וואָס איז איהר געווען אַזוי ליב און טייער.

זי האָט ליב געהאַט איהר פאָטערלאַנד!

ביז ענדליך האָט דער פּרינץ איינגעשטימט מיטצופאָהרען מיט דער דעלעגאַציע אַהיים: אָבער נאָר מיט איין בעדינג: אַז זי, מאַגדאַ, זאָל אויך מיטפאָהרען.

(שלוס קומט — מאָרגען)

איבער וואָס יודען מוזען נאַכרעכענען ביי די היצען אין ארץ־ישראל

אפילו אין הייסע געבערגיגען ירושלים איז דאָסמאָל נאָר יעדע צווייטע אָדער דריטע נאַכט קאַלטער און אָנגענעהמער. ווען מ׳דערזעהט פלוצים אַ צעדער־בוים שאָקלען זיין גרינע קרוין און מ׳דערפיהלט אַ ווינטעל בלאָזען איבער די ירושלים׳ער בערג, רייסט מען תיכף אויף טירען און פענסטער אין אַלע הייזער און מ׳בעגריסט די קילע בריזע ווי אַ ישועה פון הימעל. אין ירושלים קריכען ווייבער און קינדער אַרויס אויף די באַלקאָנען, מ׳כאַפּט לופט און מ׳לאָזט זיך שעהען־לאַנג טרוקענען און שמייכלען פון די מחיה׳דיגע קיהלע ווינטלעך.

אין תל־אביב לויפט די גאַנצע שטאָט אַרויס אין גאַס, כדי דערכאַפּען דעם אָטעם. די גאַסען פון תל־אביב בלייבען אַ גאַנצען אָוועגד פול מענשען, מ׳קען זיך פשוט נישט אַדורכשטופּען צווישען די געדיכטע מאַסען פון שפּאַצירער אַרויף און אַראָפּ. דער ברעג פון ים איז צו קליין פאַר דער שנעל וואַקסענדיגער תל־אביב׳ער בעפעלקערונג. נאָר אַ ווינציגער טייל געפינט היינט פּלאַץ דאָרט אויף שפּאַצירען ביים ברעג אָדער רוהען זיך אין די פיל קאַפע־הייזער און רעסטאָראַציעס ביים שטראַנד. דערום מאַכען אַלע גאַסען פון תל־אביב יעדען אָוועגד דעם איינדרוק פון אָרגאַניזירטע מאַסען־דעמאָנסטראַציעס. אַמאָל דוכט זיך אויס, ווי ס׳וואָלט שוין געווען קיין עין־הרע אַ מיליאָנען־שטאָט. אַראַבער האָבען ליב צו זעהן אַזאַ אומזיסטע קינאָ, — זיי רופען דאָס „סינעמא באַלאַש״ — און שטופּען זיך אויך אַריין מיט אַ פּאָר טויזענד קעפּ פון יפו אין די שמאָלע תל־אביב׳ער גאַסען. ווערט די פּאַנאָראַמע אינטערעסאַנטער, מאַלערישער. אָבער די געדעכטעניש נאָך ענגער און די לופט צום אָטעמען נאָך שווערער.

דאָס מאַנסבילען־פאָלק אין ארץ־ישראל האָט זיך אפנים שוין מעהר צוגעוואוינט צום קלימאַט און צו די פייערדיגע בייטשען פון דער ארץ־ישראל׳דיגער זון. מ׳האַנדעלט און מ׳וואַנדעלט. מ׳יאָגט זיך איבער דעם ברענענדיגען גאַסען־צעמענט, מ׳קלאַפּט אויף די שרייב־מאַשינקעס אין די טויזענדער ביוראָ׳ס, מ׳מעקעלט אין די גאַסען און אין די קאַפע־שטיבלעך, מ׳שלאָגט זיך אָפּ די פיס אין ירושלים צווישען די שטעכענדיגע שטיינער, און אין תל־אביב צווישען די הייסע זאַמדען און ציגעל, וואָס ליגען צעוואָרפען אויף אַלע גאַסען. ווייל אומעטום ווערט געבויט און געהאַמערט. צעהנער טויזענדער אַרבייטער קלעטערען אויף די נייע בנינים מיט נאַקעטע קערפּערס ברוין און האַרט ווי דריי מאָל געגאַרבט לעדער. אין ירושלים, אין תל־אביב, אין חיפה, אויך אין פיל קאָלאָניעס, וועלכע פערברייטערען זייערע הייזער בוי־שטח און פערוואַנדלען זיך שריטוויז אין שטאָטישע פאַרמעס מיט ווייטע גרינע שטחים פון פרדסים אַרום און אַרום. דער פיבערהאַפטער טעמפּאָ פון אויפבוי געהט אָן ווייטער און ווייטער. די פריש־איינגעוואַנדערטע צעהנער טויזענדער האַלטען מיט אין דער פייערדיגער קאָנקורענץ. אויך זיי לאָזען זיך נישט שטערען און אָפּשרעקען דורך די גליהענדע היצען. דער אויפבוי אין די שטעט געהט אויך אין דער ברייט, בשעת די דערפער און קאָלאָניעס ווערען נאָר טיפער און געדיכטער. שווער, אָדער כמעט אונמעגליך איז געוואָרען פערברייטערען דעם דאָרפישען ישוב. ווייל פון טאָג צו טאָג ווערט שווערער און זעלטענער דער קויף פון דאָרפישער ערד ביים אַראַבער.

דער הויפטגעווינער פון דער „פּראָספּעריטי״ איז דער אַראַבער. זיי זאַמלען אַלע אָן אוצרות מיט גאָלד און זילבער פון דער פערשטאַרקטער יודישער איינוואַנדערונג. די יודישע ווירטשאַפט קלעקט נישט אַפילו אויף 10 פּראָצענט פון אונזערע הצטרכות׳ן אין לאַנד. מילך און אייער, פלייש און גרינוואַרג, אויבסט און עסענוואַרג. אונזער נאַטירליכע פּראָדוקציע אין דער לאַנדווירטשאַפט און אין עסענוואַרג מכל המינים האַלט נישט איין שריט אויף הונדערט מיט דער יודישער אימיגראַציע און מיט איהרע וואַקסענדיגע טעגליכע בעדערפענישען. דערפון קומט די געוואַלדיג געפעהרליכע האַנדעלס־באַלאַנץ פון ארץ־ישראל.

האָט דער אַראַבער אויפגעהערט פערקויפען לאַנד; עס פערקויפט נאָר דער, וואָס האָט שוין גאָר צופיל, איז אָבער דער קונה דאָסמאָל נישט קיין יוד, נאָר טאַקע אַן אַראַבער. זיי האַנדלען און וואַנדלען איצט בעיקר צווישען זיך, אַראַבישע עשירים פאָהרען איצט אַרום איבער׳ן לאַנד און קויפען צונויף יעדעס שטיקעל פרייע ערד. יודען טרייסטען זיך אַפילו, אַז טאַקע די דאָזיגע אַראַבער וועלען שפּעטער צוליב ריווח פערקויפען די ערד ווידער דעם יוד. הלואי, אַז דער אָפּטימיזם זאָל מקוים ווערען. מ׳דערצעהלט וויצען, ווי אַראַבער פערלאַנגען היינט פאַר גאָר וואָלוועלער ערד צו 2—3 פונט פאַר אַ פיק, טענה׳דיג, אַז דאָס איז בחצי־חנם, ווייל דאָס איז דאָס מינדעסטע, וואָס

(ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ)

פון מ. א. טענענבלאַט

די יודען דאַרפען על פי יושר בעצאָהלען דעם אַהאַבער שמירה־געלד פאַר צוויי טויזענד יאָהר. „בין איך נישט ווערט״ — זאָלען אַראַבער האָבען געזאָגט — „אַ פּאָר פונט פאַר אַ קוואַדראַט־פיק ערד פון אייער לאַנד, וועלכעס מיר האָבען פאַר אייך אָפּגעהיטען דורך טויזענדער יאָהרען?״ ס׳איז אַ לוסטיגער וויץ ביי אַ טרויעריגער ווירקליכקייט.

דער ברייטער עולם איז פערשטאַרט מיט׳ן געוואַלדיגען אויפבוי אין די שטעט, אַנדערע קלייבען זיך מיט די פעטע געווינסען פון ערד־קויף צווישען יודען אַליין. זיי קלערען נישט וועגען מאָרגען, וועגען איבערמאָרגען אודאי נישט. דער הונגער נאָך סחורה שאַפט הויכע פרייזען אויך פאַר דער אינדוסטריעלער פּראָדוקציע. די אינדוסטריע האָט פערקויפט צום העכסטען טאָג־פרייז איהר אינדוסטריעלע אָביעקטען אין תל־אביב און זיך אַריבערגעפּעקעלט מיט די פאַבריקען קיין רמת גן אויף פיל ביליגערען באָדען. דערמיט האָט זי זיך געשאַפען בעטריבס־קאַפּיטאַל, וועלכעס זי פערלירט איצט צו ביסלעך אין די איבערטייערע פּראָדוקציע־קאָסטען, נישט קוקענדיג אויף די הויכע קאָניונקטור־פרייזען. רמת־גן גרעניצט שוין ביי תל־אביב, אַ מגרש איז דאָרט אויך שוין אַ דימענט. זי וועט מסתמא באַלד זיך אַרויסרוקען אויך פון רמת גן אין נאָך ווייטערע און ביגערע פּלעצער. אַזוי פערדינט מען דערנעבען און מ׳האָט פון וואָס צוצולעגען. קיין סיסטעם קען מען אָבער דערפון נישט מאַכען. אַ צופעליג גליקליכע קאָניונקטור קען נישט און טאָר נישט ווערען דער אינדוסטריעלער באַזיס פון אַ לאַנד. האָבען טאַקע די פיהרענדע קעפּ פון אינדוסטריעלען־פערבאַנד גאָר ערנסטע דאגות. ווי לאַנג וועט די יונגע פּאַלעסטינער אינדוסטריע קענען אויסהאַלטען יאַפּאַן, וועלכע פערפלייצט היינט ארץ־ישראל אַפילו מיט ביליגערע שוועבעלעך אויך? וואָס קען און זאָל די פּאַלעסטינער רעגירונג טון, כדי בעשיצען די לעבענס־פעהיגקייט פון דער פּאַלעסטינער אינדוסטריע? וואָס קען און זאָל די יודישע אַגענץ טון, כדי צו פערזאָרגען די אינדוסטריע אויך מיט אַ טייל ביליגער אַרבייטס־קראַפט? וואו אין ענגלאַנד אָדער אין אַמעריקא קריגט היינט אַ קוואַליפיצירטער שוך־אַרבייטער אַ פונט מיט אַ פערטעל אַ טאָג? ווי אַזוי שאַפט מען אַן אויסגלייך אויפ׳ן באַזיס פון נידריגערע פרייזען און פערמינדערטען אַרבייטס־לוין?

אויך ביי די ערנסטערע, פעראַנטוואָרטליכע פויערים מוטשעט מען זיך מיט עהנליכע פראַגען. אויך דער וואוקס פון דער לאַנדווירטשאַפט אין שטח האָט זיך פלוצים אָפּגעשטעלט.

היינט האָבען די פויערים גענוג מזומן געלד, אָבער מ׳קען דערמיט נישט צוקויפען קיין נחלה, סיידען אויך עס אַריינוואַרפען אין הייסען קעסעל פון דער שטאָטישער ספּעקולאַציע. די ערנסטע פויערים האָבען נאָך אַן אַנדערע שווערע דאגה: צופיל פּאָמעראַנצען! מ׳האָט שטאַרק מורא, טאָמער האָט ארץ־ישראל שוין צופיל געפלאַנצט די גאָלדענע פרוכט. טאָמער איז דער וועלט־מאַרק שוין געזעטיגט און ס׳קען אויסברעכען אַ קריזיס אויפ׳ן דאָזיגען וויכטיגסטען עקאָנאָמישען צווייג אין א״י. ס׳האַלט מיט אָט דעם פחד אַזוי ווייט, אַז די פּאָמעראַנצען־פּלאַנצער וואָלטען גאָרנישט ברוגז געווען אויף דער רעגירונג, ווען זי זאָל אָפּשטעלען אויף אַ פּאָר יאָהר דאָס ווייטערע פלאַנצען אין א״י. מ׳האָפט דורך דעם דערגרייכען דריי טובות מיטאַמאָל: זיכערען אַ געוויסע רענטאַבליטעט פון די ביז־איצטיגע פּלאַנטאַציעס, צווייטענס וואַרפען דורך דעם די פרייזען פון ערד אין גאַנצען לאַנד, און דריטענס אַזוי אַרום מעגליך מאַכען דעם יוד נעהמען זיך מעהר צו געמישטער ווירטשאַפט, ספּעציעל צו קולטיווירען גרינצייג און פיהצוכט, כדי אָפּצושטעלען דעם געוואַלדיגען יודישען געלד שטראָם אין די אַראַבישע קעשענעס.

אין משך פון די קומענדיגע 2—3 יאָהר מוז געפונען ווערען אַן ענטפער אויף אָט די צענטראַלע פּראָבלעמען. אין א״י מוז דער יודישער איינוואַנדערער בעקומען אויך די מעגליכקייט צו בעזעצען זיך אויף גרינער ערד און אַליין פּראָדוצירען די מיטלען צום לעבען. (יט״א)

ווייבערישע מלוכה פייערט איצט איהר הונדערט־יעהריגען יובילעי

עס ווערט איצט הונדערט יאָהר ווי די וועלט האָט זיך דערוואוסט וועגען דעם זעלטענעם פאַל, אַז דריי און דרייסיג פרויען האָבען אויף אַן אינזעל נישט ווייט פון אויסטראַליע, געגרינדעט אַ ווייבער׳שע רעפּובליק. פון יענער ווייבערישער רעפּובליק איז שוין לאַנג קיין זכר נישטאָ, אָבער דער אינזעל, אויף וועלכען די דאָזיגע רעפּובליק האָט זיך געפונען, ווערט נאָך היינט צו טאָג געצעהלט צווישען די זעלטענסטע אינזלען אין דער וועלט. די געשיכטע, ווי אַזוי די דאָזיגע ווייבערישע רעפּובליק איז געגרינדעט געוואָרען, און נאָך מעהר די געשיכטע, וואָס האָט געפיהרט צו איהר גרינדונג, איז זעהר אינטערעסאַנט.

פריהער פאַר אַלץ, אַ וואָרט וועגען אויסטראַליע. מיט הונדערט יאָהר צוריק איז אויסטראַליע נאָך געווען אַ פערשלאָסענער קאָנטינענט און אַ לאַנד פון אונבעגרעניצטע מעגליכקייטען פאַר יעדען אייראָפּעער, וואָס איז געווען גרייט צו פערבויגען די בעקוועמליכקייטען פון דער ציוויליזאַציע און אויפצונעמען אַ קאַמף מיט דער ווילדקייט פון דער נאַטור. די ערשטע ווייסע איינוואוינער פון אויסטראַליע זענען געווען, ערשטענס פערברעכער, וואָס די ענגלישע רעגירונג האָט פערשיקט אַהין, פונקט ווי די צאַרישע רעגירונג פון רוסלאַנד פלעגט איהרע פערברעכער פערשיקען קיין סיביר; צווייטענס, אַוואַנטורסטען, וואָס האָבען זיך אַוועקגעלאָזט אין דער ווייטער, ווילדער וועלט אַריין; דאָרט פרובען זייער גליק, און דריטענס, גלאַט פאַנטאַסטען, וואָס האָבען געחלומ׳ט וועגען אַ נייעם סאָרט לעבען, וואָס זיי וועלען קאָנען פיהרען אין דעם אונבעקאַנטען לאַנד.

די אויסטראַליער איינוואוינער האָבען זיך דעריבער געהאַלטען אין איין ווענדען מיט בקשות צו דער ענגלישער רעגירונג, אַז מען זאָל זיי שיקען ווייבער. נאָך אַ לאַנגען צעגערן זיך האָט די ענגלישע רעגירונג ענדליך בעשלאָסען נאָכצוקומען דעם פערלאַנג פון די אויסטראַליער פיאָנערען. און זי האָט אָנגעהויבען זוכען אין ענגלאַנד כלות פאַר די אויסטראַליער. עס האָט לאַנג נישט געדויערט און אויפ׳ן רוף פון דער רעגירונג האָבען זיך פרייוויליג געמאָלדען אַ צאָהל פרויען און מיידלעך אין עלטער צווישען צוואַנציג און דרייסיג יאָהר. מען האָט זיי אַלע אַרויפגעזעצט אויף אַ שיף, און מיט מזל אָפּגעשיקט קיין אויסטראַליע.

פערשטעהט זיך, אַז די פרויען, וואָס האָבען

די „מלוכה״ געפינט זיך אויף אַן אינזעל אין אויסטראַליען

פון קלאַרא לעווין

זיך פרייוויליג אָנגעבאָטען צו פאָהרען קיין אויסטראַליע, זענען קיין מלאכ׳טעס נישט געווען. זעהר אויסקלייבעריש האָט מען, נאַטירליך, נישט געקאָנט זיין און צווישען די אָפּגעשיקטע האָבען זיך געפונען אַ היבש ביסעל מיט אַ זינדיגער פערגאַנגענהייט. אין אויסטראַליע גופא איז אויך געקומען צו אַ סקאַנדאַל, ווען מען האָט זיך דאָרט דערוואוסט, וואָסער סאָרט פרויען מען האָט זיי געשיקט. אָבער אַזוי ווי קיין אַנדערע ברירה האָט מען נישט געהאַט, זענען אַלע צוגעשיקטע פרויען אין אַ קורצער צייט אויסגעכאַפּט געוואָרען, און אַ סך פון זיי האָבען זיך אויסגעצייכנט אַלס גוטע און געטרייע ווייבער און מוטערס.

אין יאָהר 1835 איז פון לאָנדאָן אָפּגעפאָהרען די זעגעלשיף „וועלמאָוט״ מיט דריי און דרייסיג פרויען, וועלכע זי האָט געוואָלט פיהרען צו דער אויסטראַלישער האַפען־שטאָט בריסביין. ווען די שיף איז שוין געווען נישט ווייט פון אויסטראַלישען ברעג, איינגאַנצען עטליכע הונדערט מייל פון סידני און בריסביין, האָט פלוצים אויסגעבראָכען אַ מוראַ׳דיגער שטורם. דער מאַסטבוים איז צובראָכען געוואָרען, די זעגלען זענען צוריסען געוואָרען און דער קאַפּיטאַן האָט געזעהען, אַז ער מוז זוכען רעטונג ערגיץ־וואו אין דער נאָהענט. איהם איז געלונגען צו דערפיהרען זיין שיף צו דער גרופּע לאָרדהויי אינזלען און זי פעראַנקערט אין דער בוכטע פון דעם אינזעל „באַלס־פּיראַמיד״.

אין אויסטראַליע האָט מען געוואוסט, אַז די „וועלמאָוט״ דאַרף אָנקומען מיט אַ צאָהל פרויען פון ענגלאַנד, זענען זיך קיין בריסביין צונויפגעפאָהרען אַ מחנה גאָלד־גרעבער, וואָס האָבען געוואָלט זיין די ערשטע די פרויען צו בעגעגענען. זיי האָבען געוואַרט אַ וואָך און צוויי און דריי. נאָר ווען די „וועלמאָוט״ האָט זיך נישט בעוויזען, האָבען אַלע געטראַכט נישט אַנדערש נאָר די שיף איז ערגעץ־וואו אונטערגעגאַנגען. ענטוישטע האָבען זיי זיך אומגעקעהרט אַהיים און זיך געגרייט צו שיקען אַ נייע בקשה קיין ענגלאַנד מען זאָל זיי אַרויסשיקען אַ נייעם טראַנספּאָרט ווייבער.

אויף דער „וועלמאָוט״ האָבען זיך געפונען צעהן מענער און דריי און דרייסיג פרויען. ווען די שיף איז צוגעשוואומען צום אינזעל „באַלס פּיראַמיד״ זענען זיי אַלע אַראָפּ אויף דער יבשה. דער אינזעל איז געווען נישט קיין בעוואוינטער, אָבער געבענשט מיט אַלע שעהנקייטען און רייכטימער פון דער טראָפּישער נאַטור. אין די ערשטע טעג זענען די פרויען געווען פערצווייפעלט, און די צעהן מענער, די מאַטראָזען פון דער שיף האָבען זיי געמוזט טרייסטען. ביסלעכווייז אָבער האָבען די שיפּברוכיגע זיך צוגעוואוינט צו דער נייער אומגעבונג.

אין די ערשטע טעג האָבען די פרויען געטון אַלץ, וואָס דער קאַפּיטאַן און די מאַטראָזען האָבען זיי געהייסען. אין איין שעהנעם טאָג, אָבער האָבען זיי געמאַכט אַן „אויפשטאַנד,״ אַראָפּגעזעצט דעם קאַפּיטאַן און אויסגעקליבען דריי פרויען, אַז זיי זאָלען פיהרען די „ממשלה״. אויף אַזאַ אופן איז געגרינדעט געוואָרען דאָס קלענסטע מלוכה׳לע אין דער וועלט, וואָס איז גלייכצייטיג אויך געווען די איינציגע ווייבערישע מלוכה אין דער וועלט. די מענער האָבען לכתחילה דאָס נישט געוואָלט ליידען, אָבער מיט דער צייט האָבען זיי זיך אונטערגעגעבען.

באַלד אָבער האָבען די מענער אויסגעפונען, אַז דאָרט, וואו זיי לאָזען די ווייבער פיהרען די ממשלה, ווערען זיי אַליין בעהאַנדעלט ווי שקלאַפען. די פרויען האָבען זיך אַרומגעקוקט, אַז אַזוי ווי זיי זענען דאָך דריי און דרייסיג און מענער זענען פאַראַן בלויז צעהן, קאָן אויסקומען, אַז בלויז צעהן פון זיי זאָלען האָבען מענער, און די איבעריגע פון זיי זאָלען בלייבען אָהן מענער. האָט דער ווייבער׳ישער רעגירונגס־ראַט פּראָקלאַמירט פיל ווייבעריי און די צעהן מענער פערטיילט צווישען זיך. אין אָנהויב איז דאָס די מאַנסבילען דוקא געפעלען געוואָרען, ווייל יעדער איינער האָט געקוקט אויף זיך ווי אויף אַ רייכען טערק, וואָס פערמאָגט עטליכע ווייבער, אָבער מיט דער צייט האָבען זיי אויסגעפונען, אַז דער דאָזיגער גן־עדן איז גאָר קיין גן־עדן נישט. וואָל די פרויען האָבען זיי בעהאַנדעלט ערגער ווי שקלאַפען. עטליכע מאָל איז געקומען צו אַן אויפשטאַנד פון די מענער. ענדליך האָבען פיר מענער בעשלאָסען צו אַנטלויפען. פון אַ אויסגעהוילטען בוים האָבען זיי געמאַכט אַ שיפעל און אין איין נאַכט האָבען זיי אין דעם דאָזיגען שיפעל זיך אָפּגעטראָגען פון דעם אינזעל. פון די איבערגעבליבענע זעקס זענען צוויי אין פערלויף פון קומענדיגען יאָהר געשטאָרבען. צוויי אַנדערע איז אויך געלונגען צו אַנטלויפען און בלויז צוויי זענען פערבליבען אין דער ווייבער׳ישער מלוכה.

די ערשטע פיער אַנטלאָפענע זענען ענדליך אין זייער שיפעל אָנגעקומען קיין אויסטראַליע. פון זיי האָבען זיך די אויסטראַליער דערוואוסט וואָס עס איז געשעהען מיט די דריי און דרייסיג פרויען. די שטאָט־טאַטעס פון סידני האָבען בעשלאָסען צו שיקען אַ שיף צום אינזעל „באַלס פּיראַמיד״, כדי די דריי און דרייסיג פרויען צו ברענגען קיין אויסטראַליע.

ווי איבערראַשט זענען אָבער געוואָרען די „רעטער״, ווען די פרויען אויפ׳ן אינזעל האָבען מוחל געווען די טובה און נישט געוואָלט, אַז מען זאָל זיי ראַטעווען. זיי האָבען ליבער געוואָלט בלייבען אויף „באַלס פּיראַמיד״.

דער זעלטענער פרויען – אינזעל האָט זיך דערהאַלטען ביז אויפ׳ן היינטיגען טאָג.

———

פון יודישען לעבען אין אונגארן

בודאפעשט (יט״א) אין א נעשפרעך מיט דעם פארשטעהער פון דער ארטאדאקסישער צייטשריפט „זשידא אוזשסאב״ האט דער האנדעל מיניסטער געזא באַרנעמישא ערקלערט, דאס בעת דער פארשטעהענדער איינפיהרונג פון דעם אלגעמיינעם זונטאג רוה וועלען די אינטערעסן פון די יודיש־ארטאדאקסישע סוחרים און האנדווערקער ווי ווייט מעגליך בעריקזיכטיגט ווערען.

בוקארעשט, (יט״א). די אונגארישע נאציס וועלכע טרעטען ארוים אלס „פייל־קרייצלער״ פרובען ווידער זייער טעטיגקייט, זיי האבען פערשפרייט פלוג־בלעטלעך איבער דער שטאט. אין וועלכע עס ווערט אנגעקינדיגט די רעארגאניזירונג פון דער בעוועגונג אונטער דער ליטונג פון נייע פיהרער. ווי מען גלויבט וועט די נייע אקציע פון די נאציס אין אונגארן נישט האבען קיין ערפאלג.

בודאפעשט (יט״א). אין דעם יעהרליכען בעריכט פון דער פעשטער יודישער קהלה ווערט מיטגעטיילט, דאס די צאהל ארויסטריטען פון דער קהלה האבען בעטראפען אין יאהר 1932 — 409, אין יאהר 1933 — 495, און אין יאהר 1934 — 532, אין א בעדייטענדער מאס זענען די ארויסטריטען פון דער קהלה א רעזולטאט פון געמישטע חתונות.

בודאפעשט, (יט״א). א קרייז־קאנפערענץ פון יודישע קהלות וואס איז פארגעקומען אין מאקא האט אנגענומען א רעזאלוציע אין וועלכען עס ווערט פערלאנגט אז די פרא־פאלעסטינער בעוועגונג דארף ארויסגענומען ווערען פון ציוניסטישע הענט, מיט דער בעגרינדונג אז „די מעהרהייט פון די אונגארישע יודען איז אנטי־ציוניסטיש״?

———

גרויסע זשיטלאווסקי - פייערונג אין ארגענטינא

בוענאס איירעס (יט״א) דא איז פארגעקומען א גרויסע פייערונג לכבוד דעם 70־יעהריגען יובילעאום פון ד״ר חיים זשיטלאווסקי. אלס הויפט־רעדנער איז ארויסגעטרעטען דער יודישער קריטיקער ש. ניגער.

אין ציעכאַנעץ
איז צו בעקומען טעגליך דעם
נייעם
פאלקסבלאט
ביי ש. סוכעצקי,
זדראיאווא 10.